

پاسخنامه تمرینات درس عربی ۲

تمرينات مربوط به قرائت

- (۱) طهوراً (۲) نفوسین جذبوا (۳) عَشْرِيَعَسَمَحَه (۴) زوايِعِلْمِتِحَانٍ وَقَوَاصِفُفَيْتَانِ (۵) الَّذِي نَحْتَجِبُو (۶) مَا
 اَقْبَلُو (۷) عُمِينَ فَاَبْصِرْهُمْ - بُكْمُن - فَاَحْيِهِمْ - قَدْسِيك (۸) جَنُودُهُلْمُجَنَّدَه وَائْتَلَاعِنَه وَلاَسِيَنَه
 (۹) اِيْتَجَمَاعُهُمْ فِي اَمَلُقْرَا (۱۰) مُتَسَعِرَه (۱۱) اَبِيَهْلَدِي (۱۲) اِخْوَاتِيَهْلَدِيْنَ (۱۳) تُورِنَسْتَضَاءَ بِهَلَارُضْ
 وَسَمَاءَ (۱۴) فَتَجَدَّبَتْ وَهْتَزَتْ وَنَشْرَحَتْ (۱۵) فَلْيَقْعَتْنُوْرَا اَلْتِنْتَشَرَتْ (۱۶) وَلِنَكْسَارِ (۱۷) مَسْتِرَاحِ
 (۱۸) لِمَنْ اَلْقَسَمْعُ (۱۹) فَلْيَخْتَصِرْ لَاسْلَامَطْوَعِيْلِيْخِيَارِي (۲۰) قَدْ غَضَّهَنْظَرْفِ (۲۱) فَلَا نَزَالُ كِنَايَتُنْ
 عَنِّيْبَاعِشْهَوَاتٍ وَرَتِكَا بِلْخَطِيْئَاتِ (۲۲) عَلْلَدِيْنْتَبِعُو (۲۳) تَحْتَمِلَاكَنْ (۲۴) مَنْ اَصْدَقُ مِنْ رُوَيْلِيُو حَتْلَقْدِيْسِ
 حَدِيْثَا (۲۵) هَاذَا هُوَ لَدِي يُزُوْلُغَلِيْل (۲۶) وَرَفْعَا لْاَصْوَاتِ (۲۷) اَلْاَلْبَابِ (۲۸) اَلْاَلْبَابِ (۲۹) يَا
 مِيْدَحَرَ كَلَاةَ (۳۰) فَيَا لْقَسْطُوْرَه وَلِقْتِيْدَارِ (۳۱) مَنْ هَاذَنْقَعِلْمَثَارِ لَدِيْرْتَفَعْ فَلِفَضَاءِ (۳۲) تَبَرَّئَلْدِيْنْتَبِعُو
 مِيْلَدِيْنْتَبِعُو (۳۳) لَنْفُضُو (۳۴) اَمَشَّقِي طَشَقِيْنَ (۳۵) تَرَلَا رُضْ هَا مِيْدَه فَاِذَا اَنْزَلْنَا عَلَيْهَلْمَا هَتْزَتْ
 (۳۶) عَلْلَدِيْنَسْتَضِعُو (۳۷) تَارِ كِنِيْرَا حَه (۳۸) وَحْتَرَفْتِيْلَافَاقِ (۳۹) وَكَشِيْفِ عَن بَصَائِرِ هُمْلُغِشَاءِ
 (۴۰) وَفَقِيْلَا حَبَاءَ - تَر كَلَاةَطَانَ (۴۱) عَدْمِ سْتِعْدَادِي وَفَقِيْدَارِي (۴۲) تَوَفِيْقَاتِي كَلْتِي تَجْعَلُّدَابَابَ عَقَابَا - اَنْهَارَا
 (۴۳) هَاذَضَعِيْفَ يَتَمَنَّقُو تَلْمَلِكُوْتِيَه (۴۴) اَلْتِي خْتَصَصْت - مُخْتَارِيْنَ (۴۵) فِيهَا ذَلْفُضَا اَلْدِي لَا يَتَنَاهَا
 (۴۶) رِيْرَحْمِ (۴۷) وَقَاوْمَلْدِيْنِ - عَلُوْا (۴۸) وَاسْتَغْفِرْ لَاهُ عَن ذَلِكْ (۴۹) بِسْمَشْتَرُوْبِيَهِي
 (۵۰) عَمِلْصَالِحَاتِ (۵۱) يَتَّخَاذِ كَمَلْعِيْلِ

تمرينات هفته اول و دوم

تمرین ۱ :

- (۱) مضارع، ۱، استفعال يَسْتَعِينُ عانه يَسْتَعُونَ ۱ يَسْتَعُونَ ۲ يَسْتَعِينُ
- (۲) استضائت : ماضي، ۴، استفعال اِسْتَفَعَلْتُ ضاء اِسْتَضَوْتُ ۳ اِسْتَضَائَتْ
- (۳) يَسْتَعِدْنَ : مضارع، ۶، استفعال يَسْتَفْعِلْنَ عانه يَسْتَعُوذْنَ ۱ يَسْتَعُوذْنَ ۴ يَسْتَعِدْنَ
- (۴) اِسْتَطَبَ : امر، ۷، استفعال اِسْتَفْعِلْ طاب اِسْتَطِيبْ ۱ اِسْتَطِيبْ ۴ اِسْتَطَبَ
- (۵) اِنْقَدْنَ : ماضي، ۶، انفعال اِنْفَعَلْنَ قاده اِنْقُوذْنَ ۵ اِنْقَادْنَ ۴ اِنْقَدْنَ
- (۵) اِنْقَدْنَ : امر، ۱۲، انفعال اِنْفَعِلْنَ قاده اِنْقُوذْنَ ۵ اِنْقَادْنَ ۴ اِنْقَدْنَ
- (۵) اِنْقَدْنَ : امر، ۱۲، ثلاثي مجرد نَقَدَ ، صيغه ۱۲ اِنْقَدْنَ
- (۶) لم يَخْتَرْنَ : جحد، ۱، افتعال لم يَفْعَلْنَ خار لم يَخْتَرْنَ ۵ لم يَخْتَارْنَ ۴ لم يَخْتَرْنَ
- (۷) يُجِرْنَ : مضارع، ۶، افعال يُفْعِلْنَ جاز يُجَوِرْنَ ۱ يُجَوِرْنَ ۴ يُجِرْنَ
- (۸) تَزِدْنَ : مضارع، ۱۲، افتعال تَفْتَعِلْنَ زاد تَزِدِينَ ۵ تَزِدَانِ ۴ تَزِدْنَ
- (۹) أَيِّقِنَ : امر، ۷، افعال أَفْعِلْ يقن أَيِّقِنَ
- (۱۰) استجارة : مصدر، استفعال اِسْتَفْعَالِ جار اِسْتَجَارَ ۶ اِسْتَجَارَةَ
- (۱۱) اجارة : مصدر، افعال اِفْعَالِ جاء اِجَارَ ۶ اِجَارَةَ
- (۱۲) استيجار : مصدر، استفعال اِسْتَفْعَالِ اجرم اِسْتَجَارَ ۷ اِسْتِجَارَ
- (۱۳) أَصَابَ : ماضي، ۱، افعال أَفْعَلْ صاب أَصُوبَ ۳ أَصَابَ
- (۱۴) لم يُصِبْ : جحد، ۱، افعال لم يَفْعِلْ صاب لم يُصُوبَ ۱ لم يُصُوبَ ۴ لم يُصِبْ
- (۱۵) اِزْدَدْتُ : ماضي، ۱۳، افتعال اِفْتَعَلْتُ زاد اِزْدَيْدْتُ ۵ اِزْدَادْتُ ۴ اِزْدَدْتُ
- (۱۶) أَحَاطْتُ : ماضي، ۴، افعال أَفْعَلْتُ حاط أَحَوَّطْتُ ۳ أَحَاطْتُ
- (۱۷) يَتَّصِلُ : مضارع، ۱، افتعال يَفْتَعِلُ وصل يُوتَّصِلُ ۸ يَتَّصِلُ ۹ يَتَّصِلُ
- (۱۸) تُوقِظُنَ : مضارع، ۱۲، افعال تُفْعِلُنَ يقظ تُوقِظُنَ ۱۰ تُوقِظُنَ
- (۱۹) وَأَعِدْتُمْ : ماضي، ۹، مفاعلة فَاعَلْتُمْ عد وَأَعِدْتُمْ
- (۲۰) تَتَّعِظِينَ : مضارع، ۱۰، افتعال تَفْتَعِلِينَ عظ تُوتَّعِظِينَ ۸ تَتَّعِظِينَ ۹ تَتَّعِظِينَ
- (۲۱) ازدياد : مصدر، افتعال اِفْتَعَالِ زاد اِزْدِيَادَ ازدياد
- (۲۲) انقياد : مصدر، انفعال اِنْفَعَالِ قاده اِنْقِيَادَ ۲ اِنْقِيَادَ
- (۲۳) اِسْتَطَعْتُمْ : ماضي، ۹، استفعال اِسْتَفْعَلْتُمْ طاع اِسْتَطَوَعْتُمْ ۳ اِسْتَطَاعْتُمْ ۴ اِسْتَطَعْتُمْ
- (۲۴) اتفاق : مصدر، افتعال اِفْتَعَالِ وفق اِوْتَفَاقَ ۱ اِتِّفَاقَ ۱ اتفاق
- (۲۵) جاوزوا : ماضي، ۳، مفاعلة فَاعَلُوا جاز جَاوَزُوا

۲۶) جاورُوا: امر، ۹، مفاعلة فاعلُوا جاورُوا

۲۷) تَفاوُتُوا: ماضی، ۳، تفاعل تَفاوُتُوا فات تَفاوُتُوا

۲۷) تَفاوُتُوا: امر، ۹، تفاعل تَفاوُتُوا فات تَفاوُتُوا

راهنمای شماره‌ها:

- ۱ - ضمه و کسره بر حرف عله ثقیل است لذا به حرف ماقبل منتقل می‌شود.
- ۲ - «واو» ماقبل مکسور تبدیل به «ی» می‌شود.
- ۳ - حرف عله مفتوح ماقبل ساکن تبدیل به «الف» می‌شود.
- ۴ - حذف حرف عله به التقاء ساکنین
- ۵ - حرف عله متحرک ماقبل مفتوح قلب به «الف» می‌شود.
- ۶ - حذف حرف عله و اضافه شدن «ة» به آخر مصدر در بابهای افعال و استفعال در ریشه‌های اجوف
- ۷ - همزه ماقبل مکسور اکثراً تبدیل به «ی» می‌شود.
- ۸ - حرف عله در ریشه‌های مثال در باب افتعال تبدیل به «ت» می‌شود.
- ۹ - ادغام دو حرف همجنس
- ۱۰ - «یاء» ساکن ماقبل مضموم قلب به «واو» می‌شود.

تمرین ۲:

- ۱) أعاد / يُعيد / إعادة / أعد / لا تُعد / مُعيد / مُعاد /
- ۲) استفاد / يَسْتَفِيدُ / استفادة / اِسْتَفِيدُ / لا تَسْتَفِيدُ / مُستفيد / مُستفاد /
- ۳) احتاج / يَحْتَاجُ / احتياج / اِحْتِاجُ / لا تَحْتِجُ / مُحْتَاج / محتاج /
- ۴) تَقَيَّدُ / يَتَقَيَّدُ / تَقَيَّدُ / لا تَتَقَيَّدُ / مُتَقَيَّدُ / مُتَقَيَّدُ /
- ۵) اِتَّعَظُ / يَتَّعِظُ / اِتْعَظُ / لا تَتَّعِظُ / مُتَّعِظُ / مُتَّعِظُ /
- ۶) عاوِضُ / يُعاوِضُ / معاوضة / عاوِضُ / لا تُعاوِضُ / معاوِضُ / معاوِضُ /

تصريف

أَعَدُّنَ	أَعَادَتَا	أَعَادَتُ	أَعَادُوا	أَعَادَا	أَعَادَ	ماضی (۱)
أَعَدُّنَّ	أَعَدْتُمَا	أَعَدْتِ	أَعَدْتُمْ	أَعَدْتُمَا	أَعَدْتِ	
		أَعَدْنَا	أَعَدْتُ			مضارع
يُعِدْنَ	تُعِيدَانِ	تُعِيدُ	يُعِيدُونَ	يُعِيدَانِ	يُعِيدُ	
تُعِدْنَ	تُعِيدَانِ	تُعِيدِينَ	تُعِيدُونَ	تُعِيدَانِ	تُعِيدُ	
		تُعِيدُ	أُعِيدُ			امر حاضر
أَعِدْنَ	أَعِيدَا	أَعِيدِي	أَعِيدُوا	أَعِيدَا	أَعِدْ	
لا تُعِدْنَ	لا تُعِيدَا	لا تُعِيدِي	لا تُعِيدُوا	لا تُعِيدَا	لا تُعِدْ	نهی حاضر

اسم فاعل || مُعِيدٌ مُعِيدَانِ مُعِيدُونَ مُعِيدَةٌ مُعِيدَتَانِ مُعِيدَاتُ
 اسم مفعول || مُعَادٌ مُعَادَانِ مُعَادُونَ مُعَادَةٌ مُعَادَتَانِ مُعَادَاتُ

بقية موارد نيز مانند مثال فوق انجام می شود.

تمرین ۳ :

ریشه فعل	باب	ماضی	مضارع	امر	نهی	جحد	مصدر
نور	استفعال	(۱) استنار	(۳) يستنرون	(۷) استنيز	(۹) لا تستنروا	(۶) لم يستنيزن	استنارة
صبح	افعال	(۳) اصاحوا	(۶) يصحون	(۹) اصبحوا	(۷) لا تصيح	(۱۰) لم تصيح	اصاحه
قوم	تفعیل	(۱۴) قومنا	(۱۰) تقومين	(۸) قوما	(۱۰) لا تقومي	(۳) لم تقوموا	تقوم
ودع	تفاعل	(۷) توادعت	(۱۰) تتوادعين	(۷) توادع	(۱۰) لا تتوادعي	(۱۳) لم اتوادع	توادع
راد	افعال	(۵) ارادتا	(۵) تريدان	(۱۰) اریدی	(۱۱) لا تريدا	(۱۲) لم تردن	ارادة
قاد	انفعال	(۸) انقذتما	(۱۲) تنقذن	(۱۲) انقذن	(۱۲) لا تنقذن	(۱) لم ينقذ	انقياد
وفق	افتعال	(۲) اتفقا	(۱۳) اتفقوا	(۱۴) لتتفقوا	(۹) لا تتفقوا	(۸) لم تتفقا	اتفاق

تمرین ۴ :

الف (هذه هي الفلاحة الشيطنة التي تقودُ وطنها الى الاستقلال
 ب (هاتان هما الفلاحتان الشيطانيتان اللتان تقودانِ وطنهما الى الاستقلال
 ج (اولئك هم الفلاحون الشيطون الذين يقودون وطنهم الى الاستقلال
 د (انكم انتم الفلاحون الشيطون الذين تقودون وطنكم الى الاستقلال
 ه (انا نحن الفلاحون الشيطون الذين تقودُ وطننا الى الاستقلال
 و (انك انتِ الفلاحة الشيطنة التي تقودين وطنك الى الاستقلال

تمرین ۵ :

(۱) تعاونوا (۲) اعدوا (۳) عذت (۴) استعينوا (۵) استعدوا (۶) اناجوا (۷) انجوا (۸) اميت (۹) ميت (۱۰) ميم
 (۱۱) يتلاومون

تمرین ۶ :

نون تاكيد = (۱) لاتخذن - لاضلن / (۳) ليؤمنن / (۵) ليعشن / (۷) لاتحسبن / (۸) لاکونن / (۹) لتخذن /
 (۱۰) ليكونن /

نون وقايه = (۲) حشرتني / (۴) ليعبدون / (۶) هجان / (۸) لم يهدني / (۱۱) ليتني / (۱۲) ليتنا / (۱۳) انني،
 فاعبدني / (۱۴) مني / (۱۵) عنني /

تمرينات هفته سوم و چهارم

تمرین ۱ :

- (۱) يُتْلُونَ : ۳، مضارع، افعال يُفْعَلُونَ تلا يُتْلَوْنَ ۱ يُتْلَوْنَ ۲ يُتْلُونَ
- (۲) لم أَرْضِ : ۱۳، جحد، افعال لم أفعل رضي لم أَرْضِي ۳ لم أَرْضِ
- (۳) تُرْعِين : ۱۰، مضارع، افعال تُفَعِّلِينَ رعي تُرْعِينَ ۱ تُرْعِينَ ۲ تُرْعِين
- (۳) تُرْعِين : ۱۲، مضارع، افعال تُفَعِّلَنَ رعي تُرْعِين (بدون اعلال)
- (۴) لم تُرْعِين : ۱۲، جحد، افعال لم تُفَعِّلَنَ رعي لم تُرْعِين (بدون اعلال)
- (۵) لم تَنْتَهِي : ۱۰، جحد، افعال لم تَفْعَلِي نهي لم تَنْتَهِي ۱ لم تَنْتَهِي ۲ لم تَنْتَهِي
- (۶) اسْتَعْنُوا : ۳، ماضی، استفعال اسْتَفْعَلُوا غني اسْتَعْنُوا ۴ اسْتَعْنُوا ۲ اسْتَعْنُوا
- (۷) اسْتَعْنُوا : ۹، امر، استفعال اسْتَفْعَلُوا غني اسْتَعْنُوا ۱ اسْتَعْنُوا ۲ اسْتَعْنُوا
- (۸) أَمْحُوا : ۳، ماضی، افعال أَفْعَلُوا محي أَمْحُوا ۴ أَمْحُوا ۲ أَمْحُوا
- (۹) أَمْحُوا : ۹، امر، افعال أَفْعَلُوا محي أَمْحُوا ۱ أَمْحُوا ۲ أَمْحُوا
- (۱۰) رَبُّوا : ۹، امر، تفعیل فَعَّلُوا ربي رَبُّوا ۱ رَبُّوا ۲ رَبُّوا
- (۱۱) رَبُّوا : ۳، ماضی، تفعیل فَعَّلُوا ربي رَبُّوا ۴ رَبُّوا ۲ رَبُّوا
- (۱۲) جَاوُوا : ۳، ماضی، مجرد فَعَّلُوا جاز جَاوُوا ۴ جَاوُوا
- (۱۲) جَاوُوا : ۹، امر، مفاعلة فَاعِلُوا جزی جَاوُوا ۱ جَاوُوا ۲ جَاوُوا
- (۱۳) جَاوُوا : ۳، ماضی، مفاعلة فَاعِلُوا جزی جَاوُوا ۴ جَاوُوا ۲ جَاوُوا
- (۱۴) صَفَّيْن : ۱۲، امر، تفعیل فَعَّلَنَ صفا صَفَّيْن (بدون اعلال)
- (۱۵) صَفَّيْن : ۶، ماضی، تفعیل فَعَّلَنَ صفا صَفَّيْن (بدون اعلال)
- (۱۶) صَفَّوْنَ : ۶، ماضی، مجرد فَعَّلَنَ صفا صَفَّوْنَ (بدون اعلال)
- (۱۷) أَنَاجِي : ۱۳، مضارع، مفاعلة أَفَاعِلُ نجا أَنَاجِي ۵ أَنَاجِي
- (۱۸) لَمْ يَتَلَّ : ۱، جحد، مجرد لَمْ يَفْعَلْ تلا لَمْ يَتَلَّ ۳ لَمْ يَتَلَّ
- (۱۹) لم يُوفِّ : ۱، جحد، افعال لم يُفَعِّلْ وفي لم يُوفِّ ۳ لم يُوفِّ
- (۲۰) أنهى : ۱، ماضی، افعال أَفْعَلْ نهي أنهى ۴ أنهى
- (۲۰) أنهى : ۱۳، مضارع، مجرد أَفْعَلْ نهي أنهى ۴ أنهى
- (۲۱) تَهْتَدِين : ۱۰، مضارع، افتعال تَفْتَعِّلِينَ هدى تَهْتَدِين ۱ تَهْتَدِين ۲ تَهْتَدِين
- (۲۲) نَادَيْنَا : ۱۴، مضارع، مفاعلة فَاعَلْنَا ندى نَادَيْنَا (بدون اعلال)
- (۲۳) تَشْتَهُونَ : ۹، مضارع، افتعال تَفْتَعِّلُونَ شها تَشْتَهُونَ ۱ تَشْتَهُونَ ۲ تَشْتَهُونَ
- (۲۴) إِسْتَبَقَ : ۱، ماضی، افتعال إِفْتَعَلَ سبق إِسْتَبَقَ (بدون اعلال)

- (۲۵) اِسْتَبَقَ : ۷، امر، استفعال اِسْتَفْعِلَ بِئِي اِسْتَبَقِي ۳ اِسْتَبِقِ
- (۲۶) اِسْتَبَقَ : ۷، امر، افتعال اِفْتَعَلَ سَبِقَهُ اِسْتَبِقَ (بدون اعلال)
- (۲۷) اِسْتَدْعَيْنَ : ۶، ماضی، استفعال اِسْتَفْعَلْنَ دَعَمَهُ اِسْتَدْعَيْنَ (بدون اعلال)
- (۲۸) اِسْتَدْعَيْنَ : ۱۲، امر، استفعال اِسْتَفْعَلْنَ دَعَمَهُ اِسْتَدْعَيْنَ (بدون اعلال)
- (۲۹) تعالی : ۱، ماضی، تفاعل تَفَاعَلَ عَلَا تَعَالَى ۴ تعالی
- (۳۰) يَسْعُونَ : ۳، مضارع، مجرد تَفْعَلُونَ وَسِعَ تَوْسَعُونَ ۶ تَسْعُونَ
- (۳۱) يَسْعُونَ : ۳، مضارع، مجرد يَفْعَلُونَ سَعِيَ يَسْعِيُونَ ۴ يَسْعَاوُونَ ۲ يَسْعُونَ
- راهنمای شماره‌ها:

- ۱ - ضمه و کسره بر حرف عله «و» و «ی» ثقیل است به حرف ماقبل منتقل می‌شود.
- ۲ - حرف عله به التقاء ساکنین حذف می‌شود.
- ۳ - جزم فعل ناقص به حذف حرف عله می‌باشد. (در صیغه‌های ۱، ۴، ۷، ۱۳ و ۱۴)
- ۴ - حرف عله متحرک ماقبل مفتوح قلب به الف می‌شود. (اعلال قلب بر اعلال به سکون ترجیح دارد.)

- ۵ - ضمه بر حرف عله در آخر کلمه حذف می‌شود.
- ۶ - در مثال واوی در شرایطی در افعال بر وزن «يَفْعَلُ» حرف عله حذف می‌شود.

تمرین ۲:

- (۱) علا - تفاعل : ماضی / تَعَالَوْا، تَعَالَيْنَ / مضارع / تَتَعَالَوْنَ، تَتَعَالَى / مصدر / تعالی /
- (۲) محا - انفعال : ماضی / اِنْمَحَوْا، اِنْمَحَيْنَ، اِنْمَحَيْتَ / مضارع / يَنْمَحِي، يَنْمَحِينَ، تَنْمَحُونَ، تَنْمَحِينَ / امر / اِلْيَمْحِ، اِنْمَحِي، اِنْمَحِينَ / جحد / لَمْ يَنْمَحُوا، لَمْ تَنْمَحِيا، لَمْ تَنْمَحِ / مصدر / اِنْمَحَاء /
- (۳) جلا - تفاعل : ماضی / تَجَلَّيَا، تَجَلَّيَا، تَجَلَّوْا، تَجَلَّتْ، تَجَلَّتَا، تَجَلَّيْنَا / مضارع / تَتَجَلَّيَانِ، تَتَجَلَّيَانِ، تَتَجَلَّوْنَ، تَتَجَلَّيْنَ، تَتَجَلَّيَانِ، تَتَجَلَّيْنَ / امر / تَجَلَّ، تَجَلَّيَا، تَجَلَّوْا، تَجَلَّى، تَجَلَّيَا، تَجَلَّيْنَا / مصدر / تَجَلَّى /
- (۴) بنی - استفعال : ماضی / اِسْتَبْنِيَا، اِسْتَبْنِيَا، اِسْتَبْنُوا، اِسْتَبْنَتْ، اِسْتَبْنَتْا، اِسْتَبْنَيْتُمْ / مضارع / يَسْتَبْنِي، يَسْتَبْنِيَانِ، يَسْتَبْنُونَ، تَسْتَبْنِي، تَسْتَبْنِيَانِ، يَسْتَبْنِينَ / نهی / لَا تَسْتَبْنِي، لَا تَسْتَبْنِيَانِ، لَا تَسْتَبْنُوا، لَا تَسْتَبْنِي، لَا تَسْتَبْنِيَانِ، لَا تَسْتَبْنِينَ / مصدر / اِسْتَبْنَاء /
- (۵) رعا - افعال : ماضی / اِرْعَيْتَ، اِرْعَيْتُمَا، اِرْعَيْتُمْ، اِرْعَيْتِ، اِرْعَيْتُمَا، اِرْعَيْتُنَّ، اِرْعَيْتُ، اِرْعَيْنَا / مضارع / اِرْعِي، اِرْعِيَانِ، اِرْعُونَ، اِرْعِينِ، اِرْعِيَانِ، اِرْعِينِ، اِرْعِي، اِرْعِي / نهی / لَا اِرْعِيا، لَا اِرْعُوا، لَا اِرْعِيَا، لَا اِرْعِيَانِ / مصدر / اِرْعَاء /
- (۶) نجا - مفاعلة : ماضی / اِنجَايَا، اِنجَايَا، اِنجَاوَا، اِنجَأَتْ، اِنجَأَتْا، اِنجَأْتُمْ، اِنجَأْتِ، اِنجَأْتُمَا، اِنجَأْتُنَّ، اِنجَأْتُ، اِنجَأْنَا /

نَاجَيْتَ ، نَاجَيْتُمَا ، نَاجَيْتُمْ ، نَاجَيْتُمْ ، نَاجَيْتُمْ / مضارع / يُنَاجِي ، يُنَاجِيَانِ ، يُنَاجُونَ ، تُنَاجِي ، تُنَاجِيَانِ ،
يُنَاجِيَنَّ ، تُنَاجِيَنَّ ، تُنَاجِيَانِ ، تُنَاجِيَنَّ ، تُنَاجِيَانِ ، تُنَاجِيَنَّ ، تُنَاجِيَانِ ، تُنَاجِيَنَّ ، تُنَاجِيَانِ ، تُنَاجِيَنَّ ، تُنَاجِيَانِ ،
لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ، لِيُنَاجِيَا ،
لِيُنَاجِيَا / مصدر / مُنَاجَاة /

تمرين ٣ :

الف (أوصي) ب (نادت) ج (يُمحي)

تمرين ٤ :

الف (هو يرتدي ما باعة)

ب (انت ترتدين ما بعته)

ج (هن ترتدين ما بعته)

د (انتما ترتديان ما بعتماه)

ه (هم يرتدون ما باعوه)

تمرين ٥ :

شماره تمرين	فعل	صيغه	زمان	باب	ریشه	همردیف ١	همردیف ٢
١	تجدد	٧	مضارع	ثلاثي مجرد	وجد	وجدت	جدد
٢	شاء	١	ماضي	مجرد	شيئ	يشاء	ليشأ
٢	انه	٧	امر	مجرد	نهي	نهيت	تنهي
٢	تهوى	٤	مضارع	مجرد	هوى	هوت	لتهوى
٣	لائنس	٧	نهي	مجرد	نسي	تسنى	نسيت
٤	ينبغي	١	مضارع	انفعال	بغى	انبغي	انبغي
٤	لن يحرص	١	مضارع	افعال	حصى	أحصى	ليحرص
٥	رمت	٤	ماضي	مجرد	رمى	ترمى	لترم
٦	اكف	٧	امر	مجرد	كفى	تكفى	كفيت
٦	لن يكفى	١	مضارع	مجرد	كفى	كفى	ليكف
٧	أردت	٧	ماضي	افعال	راد	تريد	أرد
٨	استرخ	٧	امر	استفعال	راح	تستريح	استرخت
٨	نج	٧	امر	تفعيل	نجا	تُنجى	نَجَيْتَ
٩	أودع	١٣	ماضي	افعال	ودع	أودع	لأودع
٩	فاستغن	٧	امر	استفعال	غنى	إستغنىت	تستغني
١٠	فأحي	٧	امر	افعال	حي	أحييت	تُحيي

شماره تمرین	فعل	صبغه	زمان	باب	ریشه	همردیف ۱	همردیف ۲
۱۱	ما اسْتَحْيُوا	۳	ماضي	استفعال	حيى	يَسْتَحْيُونَ	لِيَسْتَحْيُوا
۱۱	مارَاعُوا	۳	ماضي	مفاعلة	رعى	يُرَاعُونَ	لِيُرَاعُوا
۱۲	لَا تَتَّعَدْ	۷	نهى	تفعل	عدى	تَعْدَيْتَ	تَتَّعِدِي
۱۲	لَا تَدَّعِ	۷	نهى	افتعال	دعى	إِدَّعَيْتَ	تَدَّعِي

تمرین ۶:

- الف (۱) تَتَجَلَّى (۲) أَقْبَلَ (۳) يَسْتَضِيءُ (۴) يَسْتَنْبِرُ (۵) يَجِدُ (۶) حَال (۷) بَعُدَ (۸) اشْرَقَتْ
ب (۱) أَيْقَنْتَ (۲) أَيْقِنَ (۳) يَنْظُرُونَ (۴) يَسْخَدُونَ (۵) يَعْتَرِضُونَ (۶) يَمْشُونَ (۷) يَتَكَلَّمُونَ /
(۸) يَأْكُلُونَ (۹) يَشْرَبُونَ (۱۰) يَظْهَرُ (۱۱) كَثُرَ (۱۲) عَلِمَ (۱۳) يَنْصَعِقُ (۱۴) تَرَا
ج (۱) غَنَبَ (۲) انْتَشَرَتْ (۳) تَزَقَدُونَ (۴) قَوْمُوا (۵) أَقْبَلُوا (۶) تَعْتَرِضُوا (۷) يَدْعُوكُمْ
د (۱) ظَنَّتَ (۲) تُظْفِيءُ (۳) أَوْقَدَ (۴) كُنْتُ (۵) طَفِئْتُمْ (۶) وَرَدَتْ (۷) أَسْمَعُ (۸) يَظْلِمُونَهُ /
(۹) يَدْعُونَ (۱۰) يَفْدُوا (۱۱) لَا تَخُونُوا (۱۲) تُنْصَبُ (۱۳) يُؤْتَى (۱۴) يُوزَنُ (۱۵) تَسْتَنْصِحُوا /
(۱۶) أَنْصَحْنَا (۱۷) يَأْخُذُ (۱۸) يَأْتِي (۱۹) تَقُومُوا
ه (۱) أَتَى (۲) لِيَتَفُوزُوا (۳) تَدْعُونَ (۴) دَعُوا (۵) خَذُوا (۶) نَقَضَ (۷) قَضَى (۸) اشْرَقَتْ (۹) فَضِلْتُ /
(۱۰) تَوَجَّهْتُمْ (۱۱) خَلِقتُمْ (۱۲) اتَّبِعُوا (۱۳) اسْمَعُوا
و (۱) اتَّبِعُوا (۲) أَمِرْتُمْ (۳) لَا تَظْلِمُوا (۴) أَصْلِحُوا (۵) قَلِيلُوا (۶) يَقِلُّ (۷) لَا تَظْلِمُوا (۸) حَاجِرُوا /
(۹) دَخَلُوا (۱۰) اسْتَنْصَرُوا
ز (۱) وَجَدَ (۲) يَطِيرُ (۳) نَطِيرُ (۴) اَكُونُ (۵) خَزَنَ (۶) قَبِضَ (۷) خَفِيَ (۸) نَتَكَلَّمُ (۹) يَنْقُضُ /
(۱۰) يَفِرُونَ (۱۱) نَزَلَتْ (۱۲) مَلِئْتُ (۱۳) وَجَدْنَا (۱۴) سَأَلْتُ (۱۵) تَنْقِطُ (۱۶) أَعْرَضُوا /
(۱۷) تَمَسَّكُوا
ح (۱) ذَكَرَ (۲) لَا تَخَفْ (۳) لَا تَكُنْ (۴) يَغْلُو (۵) تَوَكَّلْ (۶) تَوَجَّهْ (۷) أَكْفِ (۸) يِقَاسُ (۹) أَقُولُ /
(۱۰) طِرْ

تمرین ۷:

الف - افعال:

ماضي / أَحْيَا، أَحْيَا، أَحْيَيْتَ، أَحْيَيْتَ، أَحْيَيْتَ /
مضارع / تُحْيِي، تُحْيِيانِ، تُحْيُونَ، تُحْيِينَ، تُحْيِيانِ، تُحْيِينَ /
امر / أَحْيِ، أَحْيَا، أَحْيُوا، أَحْيِي، أَحْيَا، أَحْيِينَ /

ب - قوى - تفعيل:

ماضي / قَوَّى، قَوَّيَا، قَوَّوْا، قَوَّتْ، قَوَّتَا، قَوَّيْنِ /
مضارع / تُقَوِّي، تُقَوِّيانِ، تُقَوِّونَ، تُقَوِّينَ، تُقَوِّيانِ، تُقَوِّينَ /

امر / قَوِّ، قَوِّيا، قَوِّوا، قَوِّى، قَوِّيا، قَوِّينَ

ج) سوي - مفاعلة:

ماضي / ساوى، ساووا، ساوينَ / مضارع / يساوى، يساؤونَ، يساوينَ، يساوينَ /

امر / ساو، ساووا، ساوى، ساوينَ /

د) سوي - افتعال:

ماضي / استووا، استوتت، استوتتُ / مضارع / تستوينَ، تستوى / امر / استو، استووا، استوي /

ه) حبي - استفعال:

ماضي / استحيى، استحييا، استحيوا، استحيت، استحيتا، استحيينَ /

مضارع / تستحي، تستحيانَ، تستحيونَ، تستحيينَ، تستحيانَ، تستحيينَ /

امر / استحي، استحييا، استحيوا، استحيي، استحييا، استحيينَ

تمرينات هفتة پنجم و ششم

تمرين ١ :

(١) من الطالب مَنْ يتقرب الى الله بخدمة الاستاذ

(٢) لا يدخل النار الا مَنْ كان من المتكبرين

(٣) من الناس مَنْ يتخذ من دون الله انداداً

تمرين ٢ : راهنما / حرف جز يا ظرف ، متعلق ، معنى /

(١) الى ، توبوا ، انتهاء و غايت

(٢) فى ، يعمهون ، ظرفيت معنوى

(٣) ل ، محذوف ، ملكيت / ب ، محذوف ، سببيه

(٤) ب ، ندارد ، زائده تاكيد / عن ، غافل

(٥) ب ، ايدنا ، استعانت

(٦) على ، قُضِلَ ، استعلاء

(٧) فى ، محذوف ، ظرفيت معنوى / ل ، محذوف ، اختصاص

(٨) تَ ، محذوف ، قسم / عن ، تُسألُ

(٩) حتى ، محذوف ، غايت

(١٠) ب ، ايتوا ، تعديه / ل ، استخلص ، ملكيت

(١١) ب ، يؤاخذ ، سببيه

(١٢) ب ، ندارد ، زائده / : / ل ، ظلام (شبه فعل) ، اختصاص

(١٣) و ، محذوف ، قسم

(١٤) حتى ، لاتدخلوا ، غايت / : / ل ، تسلموا ، استعلاء

(١٥) ل ، محذوف ، ملكيت / الى ، راجعون ، انتهاء

(١٦) من ، يخرجون ، ابتدائيت / الى ، يخرجون ، انتهاء

(١٧) ل ، تحاجون ، تعليل / : / فى ، تحاجون ، ظرفيت معنوى

(١٨) ب ، اخذت ، سببيه

(١٩) ب ، لعنَ ، سببيه

(٢٠) ب ، احيا ، استعانت / : / بعد ، احيا ، ظرف زمان

(٢١) ب ، مبتلى ، استعانت

(٢٢) ب ، فرحين (شبه فعل) ، سببيه / : / من ، آتا ، تبعيض

(٢٣) من ، ينفقون ، تبعيض

- (۲۴) علی، محذوف، استعلاء / من، هدی (مصدر، شبه فعل)، ابتدائیت
- (۲۵) من، انزل، ابتدائیت / ب، اخرج، استعانت / من، اخرج، بیانیه / ل، اخرج، اختصاص
- (۲۶) من، تکونا، تبعیض
- (۲۷) ب، ندارد، زائده
- (۲۸) ک، نقلب، تشبیه / ب، لم یؤمنوا، الصاق / اول، لم یؤمنوا، نائب ظرف زمان
- (۲۹) ب، بصیر، الصاق
- (۳۰) ب، رؤوف، الصاق
- (۳۱) فی، ما فرطنا، ظرفیت مکانی / / من، ندارد، زائده / / الی، يحشرون، انتهاء
- (۳۲) الی، محذوف، انتهاء
- (۳۳) مِنْ، نسخ، بیان از ما / / ب، نأت، تعدیه / / من، خیر (افعل تفضیل)، نشویه یا ابتدائیه
- (۳۴) علی، منزل، استعلاء
- (۳۵) یوم، یردون، ظرف زمان / الی، یردون، انتهاء
- (۳۶) یوم، لایکلم، ظرف زمان
- (۳۷) ب، یکفر، الصاق / توجه: الیوم در اینجا ظرف زمان نیست
- (۳۸) ب، تأتی، تعدیه / توجه: یوم در اینجا مفعول به است و ظرف زمان نیست
- (۳۹) الان، جنت، ظرف زمان / / ب، جنت، تعدیه
- (۴۰) من، یستفتحون، ابتدایی / علی، یستفتحون، استعلاء
- (۴۱) ب، آمنت، الصاق / / قبل، آمنت، ظرف زمان / / ل، آذن، اختصاص
- (۴۲) ب، یأمر، الصاق / / بعد، یأمر، ظرف زمان
- (۴۳) «یوم» در اینجا خبر است و ظرف زمان نیست.
- (۴۴) من، کلوا، تبعیض
- (۴۵) فوق، قاهر، مفعول فیهِ
- (۴۶) لدی، محذوف، ظرف مکان / ب، ینطق، الصاق
- (۴۷) حین، یتوقی، ظرف زمان
- (۴۸) حتی، لن تنالوا، غایت / / مِنْ، تنفقوا، تبعیض
- (۴۹) من، اخرج، ابتدایی / فی، کانا، ظرفیت
- (۵۰) ب، اشتروا، مبادله
- (۵۱) من، خلق، نشویه، ابتدائیه
- (۵۲) من، محذوف، نشویه یا ابتدائیه

تمرینات هفته هفتم

تمرین ۱ :

مثال ۲: / نار + جهنم / کلمات «نار» و «جهنم» هر دو اسم هستند (قاعده ۲) / «جهنم» مجرور است ولی چون اسم غیر منصرف است جز آن با فتحه ظاهر می شود / کلمه «نار» بدون تنوین و «ال» است / کلمه «نار» معرفه است چون به معرفه اضافه شده است / «نار» جزء اسماء استفهام، اشاره، ضمائر و اسماء شرط نیست.

مثال ۳: / ماء + ها / هر دو اسم هستند / «ها» محلاً مجرور است / «ماء» بدون تنوین و «ال» است / قاعده ۸ و ۵ هم صادق است.

مثال ۴: / والِدَى + ی / ن تننیه در هنگام اضافه افتاده است / هر دو اسم هستند / مضاف بدون «ال» و «تنوین»

مثال ۵ و ۶ و ۷: / در جزوه توضیح داده شده است.

مثال ۸: / رحمة + الله / هر دو اسم هستند / «الله» مجرور است / «رحمة» بدون تنوین و «ال» می باشد / «رحمة» بخاطر اضافه به «الله» معرفه شده است.

مثال ۹: / شَرَّ + حاسد / مضاف خالی از تنوین و «ال»، هر دو اسم

مثال ۱۰: بررسی شده است.

تمرین ۲ :

(۱) هذان کتابا المحمّد	(۷) اخضرت اشجار بستاننا
(۲) مشهدُ مدينة الرّضا	(۸) ان الفلاح يحبّ فصل الزّبيح
(۳) يغرسون فلاحوا القرية اشجاراً	(۹) في غرفة الاستقبال يجلس الضيف
(۴) فعل زيد تمريناته	(۱۰) ما شاهدتُ الاسدَ في حديقة الحيران
(۵) نام سعيد في فراشه	(۱۱) سعيدٌ لم يذهب الى بيت خاله
(۶) راكبوا السيارة قاموا	(۱۲) قمت امام الحاضرين

تمرین ۳ :

- (۱) الهی، اله + ی / كل الممالک / نائرة النفاق / ميزان الجدال / مشارق الارض /
 (۲) مغاربها / میدان الجدال / ربّ، ربّ + ی / عين العفو / اطفاء هذه / شمس
 (۳) الحقیقة / انوار الوفاء / كل الممالک / انوار السلام / ربّ / غمرات بحر / بحر
 (۴) البغضاء / بین القلوب / قلوبهم / ابصارهم / نور الضلح / غمرات الحرب /
 (۵) ظلام الضلال / بصائرهم / قلوبهم / نور الهدی / فضلک / رحمتک /
 (۶) عدلک / غضبک / فرائص الاقویاء / كل معمور / بلادک / منورة الوجوه /

(۳۵) انوار الهدی / (۳۶) نفحات قدس / (۳۷) قدسک / (۳۸) بین الوری / (۳۹) ظهورهم / (۴۰) ازورهم /
(۴۱) صدورهم / (۴۲) آیات محبت / (۴۳) محبتک / (۴۴) بحر العصیان / (۴۵) رحمتک / (۴۶) کلّ
الارجاء / (۴۷) هاویة الهوی / (۴۸) الطافک / (۴۹) رَبِّ / (۵۰) ظلمات هذه / (۵۱) سراج محبت /
(۵۲) محبتک / (۵۳) کلّ الارجاء / (۵۴) جمالک / (۵۵) نفحاتک / (۵۶) تعالیمک / (۵۷) انیسهم /
(۵۸) وحدتہم / (۵۹) معینہم / (۶۰) غربتہم / (۶۱) کربتہم / (۶۲) مصیبتہم / (۶۳) مشقتہم / (۶۴) غلتہم /
(۶۵) علّتہم / (۶۶) لوعتہم / (۶۷) ذو الفضل /

بررسی احکام اضافه: در تمامی موارد فوق (۱) مضاف بدون تنوین و «ال» است (۲) مضاف الیه مجرور
است (۳) مضاف و مضاف الیه هر دو اسم هستند.

تمرینات هفته هشتم

تمرین ۱:

- (۱) مَنْ يَعِصَ اللَّهَ يَشْتَوِلْ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ
 (۲) مَنْ يَسْتَشِيرِ الْعُقَلَاءَ يَفْزُ
 (۳) مَنْ يَكُنْ فِي طَاعَةِ اللَّهِ يَنْجُ
 (۴) مَنْ يَرِضْ بِالذَّلِّ بِاخْتِيَارِهِ فَيُظْلِمَ نَفْسَهُ

تمرین ۲:

- (۱) إِنْ تَحَبَّ نَفْسِي فَأَعْرِضْ عَن نَفْسِكَ
 (۲) إِنْ تُرِدْ رِضَائِي فَأَغْمِضْ عَن رِضَائِكَ
 (۳) إِنْ تَخَافَا عَنِ الْعِقَابِ فَأَنْصِرْهُمَا عَنِ السَّيِّئَاتِ
 (۴) إِنْ يَكُنْ بَيْتُكُمْ مِنْ زَجَاجٍ فَلَا تُرْمُوا بَيْتَ الْجَارِ بِالْأَحْجَارِ

تمرین ۳:

- (۱) تَصْلُحُ / تَحْسُنُ / فعل شرط و جواب شرط مجزوم می باشند.
 (۲) يَنْعِمُ / فعل شرط، مجزوم، کسره عارضی است برای تبدیل سکون به حرکت: / الله، فاعل، مرفوع
 (۳) تَقَدَّمُوا / فعل شرط مجزوم به حذف ن

تمرین ۴:

- (۱) إِزْحَمَ تُزْحَمُ
 (۲) أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ
 (۳) اتَّقُوا اللَّهَ يُعَلِّمَكُمْ اللَّهُ

تمرین ۵:

- (۱) لَا، لَمْ يَأْتِنَا نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
 (۲) لَا، لَمْ يَيْتَنَّ مَلِكٌ عَلَى جَهْلِ
 (۳) لَا، لَمْ أَوْقِنَنَّ أَنَّ الْقَوِيَّ هُوَ الْمُتَنَصِّرُ
 (۴) لَا، لَمْ أَفِيقْ لِصَلَاةِ الصُّبْحِ

تمرین ۶:

- (۱) لَاءِ نَفْيِ / (۲) لَاءِ نَهْيِ / (۳) لَاءِ نَفْيِ / (۴) لَاءِ نَهْيِ / لا تفعل، لاء نفي

تمرین ۷:

- (۱) إِنْ يَطْفَنُوا ← اِطْفَاءَهُمْ مَفْعُولٌ بِهِ، مَحَلًّا مَنْصُوبٌ
 (۲) أَنْ يَدْعُوَ ← دَعْوَةٌ مَبْتَدَأُ مُؤَخَّرٌ، مَحَلًّا مَرْفُوعٌ
 (۳) أَنْ تَعْفُوا ← عَفْوُكُمْ مَبْتَدَأُ، مَحَلًّا مَرْفُوعٌ
 (۴) حَتَّى أَحْدِثَ ← حَتَّى أَحْدَاثِي، جَارٌ وَمَجْرُورٌ
 (۵) أَنْ يَتْلُوَ ← التَّلَاوَةُ مَفْعُولٌ بِهِ، مَنْصُوبٌ
 (۶) أَنْ يَنْفِقَ ← انْفِقَ مَبْتَدَأُ مُؤَخَّرٌ، مَحَلًّا مَرْفُوعٌ
 (۷) أَنْ تَخْشَعَ ← خَشُوعٌ، فَاعِلٌ بَرَاءِ فِعْلِ لَمْ يَأْنِ، مَحَلًّا مَرْفُوعٌ
 (۸) ندارد

اعراب افعال مضارع :

(۱) یریدون ، مرفوع / یطفنوا : منصوب به حذف ن

(۲) یدعو ، منصوب

(۳) تعفوا ، منصوب به حذف ن

(۴) لاتسأل ، نهی مجزوم / اُحْدِثْ ، منصوب به آن مقدر

(۵) آرَادَ ، مبنی / یتلو ، منصوب

(۶) یحزن ، مجزوم فعل شرط / ینفق ، منصوب

(۷) یانِ ، مجزوم به حذف حرف عله / آمنوا ، ماضی ، مبنی / تخشع ، منصوب

(۸) لاترتدوا ، مجزوم ، نهی / تنقلبوا ، منصوب به آن مقدره در فاء سببیه

تمرین ۸ :

(۱) تُحْسِنِ ، تُحْسِنِ (۲) یُطِيع (کسره عارضی) ، یدْخِلْ (۳) یَعْمَلْ ، یُجْزِ (۴) تنصروا ، یَنْصُرْ ، یُنَبِّتْ / (۵) یَنْظُرْ ، یُشَاهِدْ - تمامی صیغه‌های چهارده گانه ممکن است --- أَنْظُرْ ، أَشَاهِدْ (۶) تمامی صیغه‌های چهارده گانه ممکن است مثل : لایقربْ ، فِیَكُنْ - لَاتَقْرِبَا ، فَتَكُونَا - لَأَقْرَبْ ، فَأَكُنْ (۷) تُقْرِضِ ، یضاعف (مجزوم) ، کسره عارضی) / (۸) تُخْفُو ، تُبْدُو ، یَعْلَمْ (۹) نُؤْمِنُ ، یَأْتِی (۱۰) یُؤْمِنُ ، یؤمنوا - یعنی زنان مشرک را به عقد خود درنیاورید تا زمانی که ایمان بیاورند و دختران خود را به عقد مشرکین درنیاورید تا زمانی که ایمان بیاورند / (۱۱) یشفعوا ، تُرَدُّ ، نَعْمَلْ یعنی آیا از شفیعان کسی با ما خواهد که به این سبب شفاعت ما را کند یا بر گردانده شویم پس عمل کنیم غیر از آنچه که قبلاً عمل می کردیم . نصب افعال به لحاظ فاء سببیه و فعل (تُرَدُّ) عطف به یشفعوا می باشد / (۱۲) یَفْعَلْ ، نُؤْتِیهِ - آمدن «فسوف» بر سر فعل جواب شرط باعث شده است که مجزوم نشود / (۱۳) یَنْتَبِغْ ، یُقْبَلْ - هر کس دینی غیر از اسلام را برگزیند از او پذیرفته نخواهد شد / (۱۴) تَنَالُوا ، تَنْفِقُوا / (۱۵) تَقَرَّ - او را به مادرش بر گردانیدیم تا چشمش روشن شود /

تمرین ۹ :

شماره تمرین	ادوات شرط	عامل / غیر عامل	فعل شرط	جواب شرط	نوع اعراب شرط	نوع جواب
۳	إِنْ	عامل	تُرَدُّ	فَأَغْمَضُ	ظاهری ، مجزوم	جمله فعلیه
۴	إِنْ	عامل	تَغْفِزُ	انک انت مالک اَزْمَةِ الغفران	ظاهری ، مجزوم	جمله اسمیه
۴	إِنْ	عامل	تُعَذِّبُ	انک انت المختار فی کل الاحوال	ظاهری ، مجزوم	جمله اسمیه
۵	لو	غیر عامل	یَنْظُرُ	لِیَجْرِی	ظاهری ، مجزوم	جمله فعلیه
۶	إذا	غیر عامل	غِبْضُ	توجهوا	مبنی ، ماضی	جمله فعلیه

شماره تمرین	ادوات شرط	عامل / غیر عامل	فعل شرط	جواب شرط	نوع اعراب شرط	نوع جواب
۷	من	عامل	شاء / شاء	فلیعرض / فلیتخذ	ماضی، مبنی، محلاً مجزوم	جمله فعلیه
۹	أَیْمَا	عامل	تکونوا	یأت	حذف، مجزوم	جمله فعلیه
۱۰	اینما	عامل	تولوا	فثم وجه الله	حذف، مجزوم	جمله اسمیه
۱۱	ان	عامل	یخرجوا	فانا داخلون	حذف، مجزوم	جمله اسمیه
۱۷	لما	غیر عامل	وردنا	وجدنا	ماضی، مبنی	جمله فعلیه
۱۸	لو	غیر عامل	القی	لتفدون	تقدیری، مرفوع	جمله فعلیه
۱۹	من	عامل	خان	یُخان	ماضی، مبنی	جمله فعلیه

شماره تمرین	فعل مضارع	عامل	اعراب (نصب، رفع، جزم)	نوع اعراب
۱	لا ترضون	ندارد	رفع	به حرف
۲	تری	لکی	نصب	تقدیری
۲	تشرّب	لِ (تعلیل)	نصب (ان مقدر)	ظاهری
۳	تکون	لِ (تعلیل)	نصب (ان مقدر)	ظاهری
۸	يُخَوِّفُ	أَنْ	نصب	ظاهری
۱۱	ندخل	لَنْ	نصب	ظاهری
۱۱	یخرجوا	حَتَّى	نصب (ان مقدر)	حذف
۱۲	اسأل	ندارد	مرفوع	ظاهری
۱۲	ترفع	أَنْ	نصب	ظاهری
۱۲	يُذَرُّكُوا :	حَتَّى	نصب (ان مقدر)	حذف
۱۳	يُظْهِرُ	ندارد	رفع	ظاهری
۱۳	يَسْتَقِرُّ	ان	نصب	ظاهری
۱۴	يُسَجِّتُ	و (سببیه)	نصب (ان مقدر)	ظاهری
۱۵	یقرؤوا	لِ (تعلیل)	نصب (ان مقدر)	حذف
۱۶	یتمنوا	لَنْ	نصب	حذف
۱۷	یجتمعون	ندارد	رفع	حرف
۱۷	یلعبوا	لِ (تعلیل)	نصب	حذف

تمرینات هفته دهم و یازدهم

تمرین ۱ :

- (۱) الطالباتُ يجتهدن في دروسهنَّ
- (۲) الطالب يستنير قلبه بنور الله
- (۳) نحن نقول « نستودعكم الله » عند الوداع
- (۴) ليس الشخصُ الذي يفسد الطعام ماهراً
- (۵) الذهب من المعادن النفيسة
- (۶) الارتداد عن الدين خسارة الدنيا والاخرة
- (۷) انت اوصلت الطفل الى منزله

تمرین ۲ :

- (۱) في الصَّفِّ معلّم - المعلّم في الصَّفِّ / مبتدای نكرة مؤخر - مبتدای معرفه
- (۲) حينما يقصدُ بابك المحتاجون وهم جيا عٌ فلا ترفُضهم / فعل مذکر برای جمع مذکر سالم
- (۳) المرأة التي تهز المهدُ يمينها تهز العالمُ بيسارها / فعل و ضمير مؤنث برای المرأة
- (۴) المجدة حاصدةُ ثمرةٍ جدّها / مبتدای مؤنث برای خبر مؤنث - جدّ مضافٌ اليه و مجرور است

تمرین ۳ :

- (۱) « انت » مبتدا است زیرا انّ به وسیله ماء كافه از عمل باز مانده است.
- (۲) « هم » ضمير فصل است زیرا بين اسم كان (و) و خبر آن (الغالبين) آمده است.
- (۳) « هم » مبتدا است در جمله حالیه « وهم را كعون » ضمير فنصل نمی تواند باشد زیرا کلمه دیگری نمی تواند مبتدا باشد.
- (۴) « انت » ضمير فصل است زیرا بين اسم « ان » (ك) و خبر آن (الغفور) آمده است.
- (۵) « هو » ضمير فصل است زیرا بين اسم ان (هذا) و خبر آن (المراد) آمده است.

تمرین ۴ :

- (۱) هو / ۲ / انا / ۳ / هي / ۴ / انت / ۵ / هم

تمرین ۵ :

- (۱) الطلابُ يُمْتَحِنُونَ في شهر خرداد
- (۲) الرّجلان خرجا من المسجد
- (۳) المسافرات ركبن القطار

تمرین ۶ :

- (۱) شوهد الهلال ليلة أمس ← الهلال شوهد ليلة أمس

- (۲) عَلَّمَتِ الطَّالِبَاتُ الْخِيَاةَ ← الطَّالِبَاتُ عَلَّمْنَ الْخِيَاةَ
(۳) أَطْعَمَتِ الْبَقْرَتَانِ ← الْبَقْرَتَانِ أَطْعَمَتَا
(۴) تُزْرَعُ الْحَبُوبُ فِي الشِّتَاءِ ← الْحَبُوبُ يُزْرَعْنَ فِي الشِّتَاءِ
تمرین ۷:

شماره تمرین	فعل معلوم	فعل مجهول	فاعل یا نائب فاعل		مرجع ضمیر
			اسم ظاهر	ضمیر بارز	
۱		سَمِيَ			عبد
۳	اذکر				عبد
۳	جاء				علی
۷		لن یقبل	اعمال		
۸	تمضی		ایام		
۸		ترجعون	و		در جمله مذکور نیست
۹	انفقت		تُ		در جمله مذکور نیست
۱۰		كُسِرَتْ			قارورة
۱۲	یشهد		هذا		
۱۲		ذکر			ما
۱۳	تجدد				مذکور نیست
۱۶	مَضَّتْ				ایام
۱۷	اتی		المالک		
۱۸	لا یعادل		ما		
۲۳	تسر				هی
۲۶	یتفطرَنَ		نَ		السموات
۲۷	ینفق				هو
۳۵	تتفون		و		الناس
۴۴	تحب				هی
۵۱	يُظْهِرُ		الله		
۵۱	ینقلب				هو
۵۱	تنقلب				هی

شماره تمرین	ناسخ	مبتدا یا اسم	خبر	نوع خبر و نحوه ارتباط با مبتدا
۱	--	هذا	کتاب	مفرد
۲	انّ	هـ	لا اله الا هو	اسمیه / «هـ» ضمیر شأن است
۲	لا	اله	محذوف	--
۳	--	کتاب	معه	شبه جمله
۳	--	حجّة	فی یدیه	شبه جمله
۴	کنتم	تُم	فی غفلة	شبه جمله
۵	--	جبروت	فی قبضته	شبه جمله
۵	لم یکن	الفخر	لکم	شبه جمله
۶	ان	رب	لخیر ناصر	مفرد
۷	--	هذا	خیر	مفرد
۷	--	انتم	من العارفين	شبه جمله
۸	--	هم	کانوا	جمله فعلیه / ضمیر «و» در کانوا
۸	کانوا	و	قبلکم	شبه جمله
۹	ان	هذا	المراد (هو ضمیر فصل است)	مفرد
۹	--	انتم	من العارفين	شبه جمله
۱۰	لیس	ما	اول	مفرد
۱۰	لیس	هذا	اول	مفرد
۱۱	--	هذا	احلی	مفرد
۱۱	انّ	العاشق	لن یرید	فعلیه / ضمیر مستتر هو در یرید و ضمیر «هـ» در معشوقه
۱۲	--	انتم	من المتذکرین	شبه جمله
۱۳	ان	الذی	لم تکن	فعلیه / ضمیر «هـ» در عندی
۱۳	ان	هذا	لحق	مفرد
۱۴	ان	ک	قدیر	مفرد
۱۵	--	ایام	این	شبه جمله
۱۶	--	طوبی	لا یام	شبه جمله
۱۷	--	الملك	لله	شبه جمله
۱۸	--	هذا	امر	مفرد
۱۸	--	انتم	تعرفون	جمله فعلیه / ضمیر «و» در تعرفون

شماره تمرین	ناسخ	مبتدا یا اسم	خبر	نوع خبر و نحوه ارتباط با مبتدا
۱۹	--	اولئک	علی هدی	شبه جمله
۱۹	--	اولئک	المفلحون (هم ضمیر فصل است)	مفرد
۲۰	--	بعض	عدو	مفرد
۲۰	--	مستقر	لکم	شبه جمله
۲۱	ان	ک	لمن الظالمین	شبه جمله
۲۲	--	اجر	لهم	شبه جمله
۲۳	ان	ها	بقرة	مفرد
۲۳	--	لون	تسر	فعلیه / ضمیر مستتر (هی) در تسر
۲۴	--	تلک	ما	مفرد
۲۵	ان	هم	المفسدون (هم ضمیر فصل و عماد است)	مفرد
۲۶	کادت	السموات	ان يتفطرن	فعلیه / ضمیر بارز فاعلی (ن) در یتفطرن
۲۷	یکون	هو مستتر	خزائن	مفرد
۲۸	ظلّ	وجه	مُسوداً	مفرد
۲۸	--	هو	کظیم	مفرد
۲۹	اصبح	ماء	غوراً	مفرد
۲۹	--	من	یا تیکم	جمله فعلیه / ضمیر مستتر هو راجع به مَنْ
۳۰	مادمت	ت	حياً	مفرد
۳۱	لا یزالون	و	یقاتلون	فعلیه / ضمیر بارز «و» در یقاتلون
۳۲	عسی	الکرب	یکون	فعلیه / ضمیر «ه» در ورائه
۳۲	أَمْسِيَتَ	ت	فیه	شبه جمله
۳۲	یکون	فرج	ورائه	شبه جمله
۳۳	ان	کم	الظالمون (انتم ضمیر فصل است)	مفرد
۳۴	--	هو	ما	مفرد
۳۵	لعلّ	کم	تتقون	فعلیه / ضمیر «و» در تتقون
۳۶	ان	جنات	لهم	شبه جمله
۳۷	لا	عاصم	محذوف	--

شماره تمرین	ناسخ	مبتدا یا اسم	خبر	نوع خبر و نحوه ارتباط با مبتدا
۳۸	--	کلّ	مقصود (هو ضمیر فصل است)	مفرد
۳۹	--	البهاء	علی من ینظره الله	شبه جمله
۴۰	لیت	القوم	یعلمون	فعلیه / ضمیر «و» در یعلمون
۴۱	لیس	شریک	لمطلع	شبه جمله
۴۲	--	کلّ	فان	مفرد
۴۳	--	عمر	محذوف	--
۴۴	--	کلّ	تحبّ	فعلیه / ضمیر مستتر هی در تحبّ
۴۴	یصیر	هو مستتر	ارياً	مفرد
۴۵	--	محذوف	ذکر	مفرد
۴۶	--	الذی	انه اعرض	جمله اسمیه / ضمیر «ه» در انه
۴۶	ان	ه	اعرض	جمله فعلیه / ضمیر مستتر «هو» در اعرض
۴۷	--	ابغض	منّ	مفرد
۴۸	ان	ه	یشبه	جمله فعلیه / ضمیر مستتر «هو» در یشبه
۴۸	--	انتم	من العارفين	شبه جمله
۴۸	--	حیاض	کذلک	شبه جمله
۴۹	--	خزائن	عنده	شبه جمله
۴۹	لا	اله	محذوف	--
۵۰	--	کلّ	فقراء	مفرد
۵۰	--	کلّ	من السائلین	شبه جمله
۵۱	--	القبلة	من	مفرد

تمرین ۸:

شماره تمرین	اسم یا مبتدای نکره	خبر مقدم	علت
۳	کتاب	معه	خبر شبه جمله و مبتدا نکره / مبتدا مؤخر
۳	--	فی یدیه	خبر شبه جمله است با وجود اینکه مبتدا معرفه است ولی مؤخر آمده است مثل لک الحمد
۵	--	فی قبضته	خبر شبه جمله است با وجود اینکه مبتدا معرفه است ولی مؤخر آمده است مثل لک الحمد

شماره تمرین	اسم یا مبتدای نکره	خبر مقدم	علت
۱۵	--	این	خبر از اسماء استفهام است و صدارت طلب
۲۰	مستقرّ	لکم	خبر شبه جمله و مبتدا نکره / از موارد تقدّم خبر بر مبتدا
۲۲	--	لهم	خبر شبه جمله است مبتدای می تواند مؤخر شود
۲۴	--	ما	خبر از اسماء صدارت طلب (استفهام) است
۳۲	فرج	ورائه	خبر شبه جمله و اسم افعال ناقصه نکره است لذا خبر بر اسم مقدم شده است
۳۶	جنات	لهم	خبر شبه جمله و اسم حروف مشبّهة بالفعل نکره است لذا مقدم شده است
۴۱	شریک	لمطلع	اسم لیس نکره و خبر شبه جمله است لذا مقدم شده است
۴۸	--	کذلک	خبر شبه جمله است لذا می تواند بر مبتدا مقدم شود
۴۸	--	عنده	خبر شبه جمله است لذا می تواند بر مبتدا مقدم شود

تمرین ۹:

ضمایر فصل و عماد در ضمن تمرین ۷ مشخص شده‌اند.

تمرین ۱۰:

نحوه ارتباط بین مبتدا و خبر در ضمن تمرین ۷ بیان شده‌اند.

تمرينات هفتة دوازدهم و سيزدهم

تمرين ١ :

(١) فرحاً / (٢) اعتماداً / (٣) تسليمياً / (٤) خدمةً / (٥) نظر / (٦) ميثياً / (٧) اكراماً / (٨) ارتفاعاً / (٩) تعليماً /

تمرين ٢ :

(١) كان النبي «ص» يجلس الى الطعام جلوس العبد

(٢) انظروا الى الدنيا نظر الزاهدين فيها

(٣) ادعوني دعاء الغريق الذي لامغيث له

(٤) تفترون على العباد و تظنون ظن الشياطين

(٥) هل تناجي ربك في السحر مناجاة الخائفين؟

(٦) اصبر صبر الاكارم

(٧) المؤمن يكرم ضيفه اكرام الصديق العزيز

تمرين ٣ :

(١) فرض الله الايمان تطهيراً من الشرك

(٢) المؤمن يترك المعصية حياءً من الله

(٣) هو الذي يريكم البرق خوفاً و طمعاً

تمرين ٤ :

(١) ذهبت التلميذة الى المدرسة مسرورة. / التلميذة /

(٢) دخلت المعلمات الى الصف مبتسمات. / المعلمات /

(٣) جاء التلميذان فرحين. / التلميذان /

(٤) يأتيهم العذاب بغتة. / هم /

(٥) سخر لنا الشمس والقمر دائبين / الشمس والقمر /

تمرين ٥ :

(١) خلق الانسان و هو ضعيف

(٢) رأى الناس القصر و هم متعجبون

(٣) ذهبت التلميذة الى المدرسة و هي ماشية

(٤) ارجعي الى ربك و انت راضية

تمرين ٦ :

(١) يوقنون / (٢) لا تجزي نفس عن نفس شيئاً / (٣) و هم في غفلة معرضون / (٤) يحمل اسفاراً / (٥) يضرّب

لسوء الجزاء / (٦) تجهلون / (٧) تجري من تحتها الانهار /

در جملات ۱ و ۲ و ۵ و ۶ و ۷ جمله وصفیه به کار رفته است زیرا کلمه قبل نکره است. جمله ۳ دارای جمله حالیه با «واو» حالیه و جمله ۴ جمله حالیه زیرا کلمه قبل معرفه است (الحمار)

تمرین ۷:

(۱) اللّٰه - مبشّرین / (۲) التّلمیذات - یطالعن - دروسهن / (۳) خرّج - بایدیهم /

تمرین ۸:

شماره تمرین	عامل	فاعل یا نائب فاعل	مفعولّ فیهِ و نوع آن	مفعول مطلق و نوع آن	مفعولّ له	مفعولّ به	حال و نوع آن	ذوالحال و نقش آن
۲	لن تجد	انت مستتر	عند / مکانی	--	--	الدّیّانه	--	--
۲	لم تکن	--	عند / مکانی	--	--	--	--	--
۳	ترکتکم	تم	--	--	--	الذّنیّا	مقبّلین / مفرد	تم - فاعل
۴	ینفق	هو مستتر	--	--	--	ما	--	--
۵	تکلم	لسان	--	--	--	ان ... لجمالی	غالباً	لسان
۵	ان اعملوا	و	--	--	حبّاً	حدود	--	--
۶	توجه	هو مستتر	--	--	--	--	ذاکراً، متذکراً	مستغفراً / من، مجرور
۷	مذکوراً	--	لدى / مکانی	--	--	--	--	--
۸	توبوا	و	تلقاء / مکانی	--	--	--	--	--
۹	لن نتبع	نحن مستتر	ابداً / زمانی	--	--	ها	ابداً / مفرد	نحن
۱۰	استشهد	انت مستتر	--	--	--	--	راضیاً	انت مستتر / فاعل
۱۰	لتستریح	انت مستتر	خلف / مکانی	--	--	--	--	--
۱۱	یدع	هو مستتر	--	--	--	الوری	مقبلاً / مفرد	احد / محلاً مبتداً

شماره تمرین	عامل	فاعل یا نائب فاعل	مفعولٌ فیه ونوع آن	مفعولٌ مطلق ونوع آن	مفعولٌ له	مفعولٌ به	حال ونوع آن	ذوالحال و نقش آن
۱۱	محذوف	--	عند / مکانی	--	--	--	--	--
۱۱	یظهر	ما	اذا / زمانی	--	--	--	بغثة / مفرد	ما / فاعل
۱۳	محذوف	--	عند / مکانی	--	--	--	--	--
۱۴	محذوف	--	سوی / مکانی	--	--	--	--	--
۱۵	بحکم	الله	بین / مکانی	--	--	--	و... الحاکمین / جمله	الله / فاعل
۱۶	قلت	ت	--	--	--	والامر یومئذ لله	وقولک الحلوت / جمله	ت / فاعل
۱۶	محذوف	--	یومئذ	--	--	--	--	--
۱۷	ما اردنا	نا	بعد / زمانی	--	--	الفساد	--	--
۱۸	اقبل	انت مستتر	--	--	--	--	متمسکاً / مفرد	انت / فاعل
۱۹	مشتهراً	--	بین	--	--	--	--	--
۲۰	کتا	--	ایاماً / زمانی	--	--	--	--	--
۲۱	اغسلوا	و	کل / زمانی	مرة / عددی	--	ارجل	--	--
۲۲	کشفنا	نا	حين / زمانی	--	--	قناع	--	--
۲۲	اذکرنا	نا	--	--	رحمة	ها	----	--
۲۳	تمسکوا	و	--	--	--	--	متوکّلین / مفرد	و / فاعل

شماره تمرین	عامل	فاعل یا نائب فاعل	مفعول فيه ونوع آن	مفعول مطلق ونوع آن	مفعول له	مفعول به	حال ونوع آن	ذوالحال و نقش آن
۳۸	انفقوا	و	--	--	رجاء	ما (عندهم)	--	--
۳۸	محذوف	--	عند	--	--	--	--	--
۳۹	قل	انت مستتر	--	--	--	فو الله ... مذكوراً	--	--
۳۹	اتخذتمو	تم	--	--	--	هم / ارباباً	--	--
۳۹	مذكوراً	--	عند / مكاني	--	--	--	--	--

تمرین ۹ :

- (۴) لينفق ، هو مستتر راجع به احد
(۵) اعملوا ، ضمير بارز (و) راجع به بريه
(۶) توجه ، هو مستتر راجع به من
(۱۰) استشهد ، انت مستتر راجع به ابن
(۲۴) يحزك ، هو مستتر راجع به احد
(۲۵) يقعد ، هو مستتر راجع به من
(۳۳) يقوم ، هو مستتر راجع به ما
(۳۵) يرون ، ضمير بارز «و» راجع به الذين
(۳۶) انه ، انت مستتر راجع به ابن
(۳۹) اتخذتمو ، ضمير بارز «تم» راجع به «الذين»

تمرین ۱۰ :

أَنْ يَا مَلِكُ أَنْ أَشْهَدُ بِمَا شَهِدَ اللَّهُ لِدَاوُدَ إِذْ آتَاهُ بِذَاتِهِ قَبْلَ خَلْقِ سَمَائِهِ وَأَرْضِهِ ... تَفَكَّرْ فِي الدُّنْيَا وَشَأْنِ أَهْلِهَا إِنَّ الدُّنْيَا خُلِقَ الْعَالَمَ لِنَفْسِهِ قَدْ حُيِّسَ فِي أَحْرَبِ الدِّيَارِ بِمَا أَكْتَسَبَتْ أَيْدِي الظَّالِمِينَ وَمِنْ أَفْقِ السِّجْنِ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى فَجْرِ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ . هَلْ تَفْرَحُ بِمَا عِنْدَكَ مِنَ الرِّخَاءِ بَعْدَ الَّذِي تَعْلَمُ أَنَّهَا سَتَفْنِي أَوْ تَسْرُّ بِمَا تَحْكُمُ عَلَيَّ شَيْبَرٍ مِنَ الْأَرْضِ بَعْدَ الَّذِي كَلَّمَا لَمْ يَكُنْ عِنْدَ أَهْلِ النَّهَاءِ إِلَّا كَسَوَادِ عَيْنٍ نَمْلَةٍ مَيِّتَةٍ دَعَا لِأَهْلِهَا ثُمَّ أَقْبَلَ إِلَى مَقْصُودِ الْعَالَمِينَ . أَيْنَ أَهْلِ الْعُرُورِ وَقُصُورِهِمْ فَانظُرْ فِي قُبُورِهِمْ لِتَعْتَبِرَ بِمَا جَعَلْنَاهَا عِبْرَةً لِلنَّاطِرِينَ . لَوْ تَأْخُذُكَ نَفْحَاتُ الْوَحْيِ لَتَفَرَّزَ مِنَ الْمُلْكِ مُقْبِلًا إِلَى الْمَلَكُوتِ وَتُنْفِقَ مَا عِنْدَكَ لِلتَّقَرُّبِ إِلَى هَذَا الْمَنْظَرِ الْكَرِيمِ إِنَّا نَرَى أَكْثَرَ الْعِبَادِ عِبْدَةَ الْأَسْمَاءِ كَمَا تَرَاهُمْ يُلْقُونَ أَنْفُسَهُمْ فِي الْمَهَالِكِ لِإِثْقَالِ أَسْمَائِهِمْ بَعْدَ الَّذِي يَشْهَدُ كُلُّ ذِي دَرَايَةٍ أَنَّ الْأَسْمَ لَا يَنْفَعُ أَحَدًا بَعْدَ مَوْتِهِ إِلَّا بِأَنْ يُنْسَبَ إِلَى اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ كَذَلِكَ تَسَلَّطَتْ عَلَيْهِمُ الْأَوْهَامُ جَزَاءً أَعْمَالِهِمْ .

- قبل : ظرف
العالم : نائب فاعل
لم يكن : خبر ، محلاً مرفوع
اقبل : باب افعال ، امر
خلق : مضاف اليه
ايدى : فاعل
عين : مضاف اليه
اين : اسم استفهام ، خبر ، محلاً مرفوع
اهل : مضاف اليه
كل : مبتدا
نملة : مضاف اليه
لتعتبر : ل تلييل مضارع ، منصوب

ما : مفعول به	مقبلاً : حال	عبرة : مفعول به ثانی برای جعل
اسماء : مضاف الیه	عبدة : مفعول به ثانی	اکثر : مفعول به اول
ینسب : منسوب به ان	لا ینفع : خبر ان ، محلاً مرفوع	اسم : اسم ان
	جزاء : مفعول له	الاوہام : فاعل تسلطت

تمرينات هفته چهاردهم و پانزدهم

تمرين ۱ :

- ۱) فائدهُ المعلم أكثر من الآخرين / فائدة ، مبتدا
- ۲) نجوم السماء أضائت / نجوم ، مبتدا
- ۳) علمي مثلك يا علمي مثل علمك / علم ، مبتدا
- ۴) متى تزهر اشجارُ الحديقة ؟ / اشجار ، فاعل
- ۵) أحكمتكم اعظم ام الذي خلقكم ؟ / حكمة ، مبتدا
- ۶) و كان شأنهم اعظم منك / شأن ، اسم كان
- ۷) هل يُنبئكم باعمال الآخرين / اعمال ، مجرور به حرف جز
- ۸) اى شئ شهادته اكبر / شهادة ، مبتدا
- ۹) من دينه احسن ممن اسلم وجهه لله / دين ، مبتدا
- ۱۰) «مستقر اصحاب الجنة يومئذ خيرٌ» يا «اصحاب الجنة مستقرهم يومئذ خيرٌ» / مستقر ، مبتدا

تمرين ۲ :

- ۱) هذا الرجل اكثر اموالاً من ذلك الرجل
- ۲) هذه الزهرة اجمل لوناً من تلك الزهرة
- ۳) هذه الامة اشد اهتماماً من تلك الامة
- ۴) هذا المؤمن اعظم ايماناً من ذلك المؤمن

تمرين ۳ :

- ۱) ان الله قد احصى كل شئ عدداً / احصاء /
- ۲) الفلاح النشيط غرس البستان اشجاراً / غرس /
- ۳) تزداد المؤمنون قوةً حينما يتحدون / ازدياد /
- ۴) من اصدق حديثاً من الله / صداقت /
- ۵) فجرنا الارض عيوناً / تفجير ، شكافتن /
- ۶) من احسن قولاً ممن دعا الى الله / حسن ، نيكويى /
- ۷) كانوا اشد قوةً منكم / شدة /
- ۸) ايتهم اقرب نفعاً لكم / قرب ، نزدیکی /
- ۹) ان اكمل المؤمنين ايماناً احسنهم اخلاقاً / كمال - حسن و نيكويى /

تمرين ۴ :

- ۱) تمييز ، كو كبا - اسم مبهم ، احد عشر ، عدد /

(۲) خيراً - اسم مبهم ، ذرة /

(۳) مرّة - اسم مبهم خمسا و تسعين ، عدد /

(۴) مثقالاً - اسم مبهم ، تسعة عشر ، عدد /

تمرین ۵ :

(۱) كيف تعرف الوقت المناسب للدراسة ايها الطالب الممتاز ؟

(۲) متى حفظت درسيك ايها الطالبة الممتازة ؟

(۳) لماذا تترك المعصية ايها المؤمن ؟

(۴) كيف تذهبن الى المدرسة ايها التلميذات ؟

(۵) هل سافرت في اول الوقت ايها المسافرون ؟

تمرین ۶ :

(۱) يا ايها الداعيان ادعوا الناس الى الله / يا ايها الداعون ادعوا الناس الى الله / يا ايها الداعية ادعي الناس

الى الله / يا ايها الداعيتان ادعوا الناس الى الله / يا ايها الداعيات ادعون الناس الى الله /

(۲) يا طالبي المعرفة انسي الدنيا / يا طالبي المعرفة انسوا الدنيا / يا طالبة المعرفة انسي الدنيا / يا طالبي المعرفة

المعرفة انسي الدنيا / يا طالبي المعرفة انسوا الدنيا /

(۳) يا راعيي الاغنام ازرعوا اغنامكمما / يا راعي الاغنام ازرعوا اغنامكم / يا راعي الاغنام ازرعوا اغنامكم / يا

راعيي الاغنام ازرعوا اغنامكمما / يا راعي الاغنام ازرعوا اغنامكم /

تمرین ۷ :

(۱) يا اخي (۲) ايها المسافرون (۳) يا الله (۴) يا نفحات الانس (۵) يا ربنا (۶) ايها الورقة (۷) ايها النفس

تمرین ۸ :

(۱) غير مضاف ، مبني بر ضم (۲) مضاف ، منصوب به حروف

(۳) مضاف ، منصوب ، اعراب ظاهري (۴) غير مضاف ، مبني بر ضم

(۵) مضاف ، منصوب ، تقديري

(۶) مضاف ، منصوب به حروف وحذف نون

جمع سالم در اصل يا بني حذف نون يا بني ادغام يا بني

(۷) مضاف ، منصوب به حروف

(۸) غير مضاف ، مبني بر ضم ، اعراب تقديري

(۹) مضاف ، منصوب به حروف - يا صاحبي السجن حذف نون يا صاحبي السجن

تمرین ۹ :

(۱) مناداي مضاف بايد منصوب باشد --- يا ابا البشر

(۲) صحيح است مناداي غير مضاف مبني بر ضم

۳) منادای غیر مضاف باید مبنی بر ضم باشد --- یا مریم
۴) منادای مضاف باید منصوب باشد --- یا ذا المن و الکریم

۵) یا ابا الفضل

۶) صحیح

۷) منادای مضاف منصوب، ولی نصب جمع مؤنث سالم با کسره ظاهر می شود --- ایا نفحات الله

۸) صحیح

۹) یا ساقی الکوثر، اعراب اسماء ناقص در حال نصبی ظاهری است و تلفظ می شود

۱۰) صحیح

۱۱) منادای غیر مضاف مبنی بر ضم است و تنوین نمی گیرد --- بک یا معبود

۱۲) مانند مثال ۱۱ است --- یا سبوح

تمرین ۱۰:

ذکر مبارک (سبوح قدوس ...) را می توان به دو صورت در نظر گرفت:

اول: خبر برای مبتدای محذوف تقدیراً (هو سبوح قدوس، ربنا ورب الملائكة و الروح)

دوم: منادی تقدیراً (یا سبوح یا قدوس یا ربنا و یا رب الملائكة و الروح)

در شکل اول، کلمات مرفوع و با تنوین همراهند و فقط کلمه «رب» چون مضاف است تنوین نمی گیرد.

در شکل دوم، کلمات «سبوح» و «قدوس» منادای غیر مضاف، مبنی بر ضم و بدون تنوین و کلمه «رب» منادای مضاف و منصوب می شوند.

ذکر این نکته لازم است که قرائت متداول و معمول شکل اول است.

در ذکر مبارک «اللهم یا سبوح یا قدوس یا حنان یا منان» به دلیل وجود «حرف ندا» نمی توان آن را به شکل دیگری بیان کرد و در اینجا تمام کلمات مبنی بر ضم و بدون تنوین خواهند بود.

تمرین ۱۱:

۱) عبد، مبنی بر ضم، منادای غیر مضاف، ظاهری، یا / ۲) قوم، منصوب، منادای مضاف (مضاف الیه

محذوف)، تقدیری، یا / ۳) اللهم، مبنی بر ضم، منادای غیر مضاف، ظاهری، حذف «یا» و اضافه شدن

«م» / ۴) رب، منصوب، منادای مضاف (حذف مضاف الیه «ی»)، تقدیری، ای / ۵) رب، مانند ۴ ولی

با حذف حرف ندا / ۶) نفحات، منادای مضاف، منصوب به کسره جمع مؤنث سالم، ظاهری، ای / ۷)

عبد، منادای مضاف، منصوب، تقدیری، یا / ۸) ای، منادای غیر مضاف، مبنی بر ضم، ظاهری

تمرین ۱۲:

۱) الملائكة سجداً الا ابليس

۲) سکت الحاضرون الا جماعة معارضة

- (۳) جاء الضيوف إلا أخاك
 (۴) كلُّ شئٍ هالكٌ إلا وجهه
 (۵) قرأتُ الكتابَ إلا الفصلَ الأخير
 (۶) استشير الناسَ إلا المغفلَ منهم

تمرین ۱۳ :

- (۱) لا يدخل الجنة إلا المؤمنون
 (۲) ليس للانسان إلا ما سعى
 (۳) لا تقل إلا الحق
 (۴) ما كان عند باب القصر إلا عالم
 (۵) ما اشتريت من المكتبة إلا كتاباً واحداً فقط

تمرین ۱۴ :

- (۱) غیر (۲/ ذ) / (۳/ الخاطئون / (۴/ القوم الظالمون / (۵) مبشرین /

تمرین ۱۵ :

- (۱) هو، بدل از فاعل محلاً مرفوع، مستثنی منه محذوف، فاعل /
 (۲) الظن، بدل از مفعول به منصوب، مستثنی منه محذوف، مفعول به /
 (۳) الحق، بدل از مستثنی منه محذوف، مفعول به منصوب /
 (۴) راحة، بدل از مستثنی منه، شیئاً مفعول به، منصوب / راحة کلام منفی تام، مستثنی منصوب /
 (۵) تنزیه، بدل از مستثنی منه محذوف، خبر لم یکن، منصوب /
 (۶) الفاسقون، بدل از مستثنی منه محذوف، فاعل، مرفوع /
 (۷) خائفین، بدل از مستثنی منه محذوف، حال برای فعل ان یدخلو، منصوب /
 (۸) ابتغاء، بدل از مستثنی منه محذوف، مفعول له، منصوب /
 (۹) قليلاً، بدل از مستثنی منه، محذوف، تقدیراً «ما اوتیتم من العلم شیئاً الا قليلاً» این جمله به صورت معلوم دارای دو مفعول به بوده است که پس از مجهول شدن مفعول به اول به صورت نائب فاعل و مفعول به ثانی به صورت مفعول باقی می ماند:
 «ما آتیکم الله من العلم شیئاً الا قليلاً» خداوند از علم چیزی به شما نداد مگر اندکی را (معلوم)
 «ما اوتیتم من العلم شیئاً الا قليلاً» به شما از علم غیر از اندکی داده نشد (مجهول)
 و در نهایت کلمه «شیئاً» که در واقع مفعول به ثانی است حذف شده است و کلام منفی غیر تام می باشد. /
 (۱۰) قلیل، بدل از مستثنی منه موجود یعنی نائب فاعل که ضمیر بارز «ثم» می باشد. این جمله با جمله قبل تفاوت دارد به این صورت:

الف) بجز کمی از علم به شما داده نشد --- فقط کمی از علم به شما داده شد
 ب) از علم بجز افراد کمی از شما داده نشدید --- فقط به تعداد اندکی از شما علم داده شد
 لذا در این تمرین، جمله منفی تام می باشد یعنی مستثنی منه موجود می باشد. /
 (۱۱) سواذح، بدل از مستثنی منه محذوف، نائب فاعل مرفوع، کلام منفی غیر تام /

تمرین ۱۶ :

شماره تمرین	اسم یا نسبت مبهم	تمییز	اعراب تمییز	نوع اعراب	جمله
۲	نسبت اعظم بودن به انتم	حکمة	نصب	ظاهری، فتحه	أئت اعظم حکمة
۶	معدود عدد را معلوم می کند	مرّة	نصب	ظاهری، فتحه	یذکر خمساً و تسعین مرّة اللّٰه ابھی
۸	معدود عدد را معلوم می کند	مثقالاً	نصب	ظاهری، فتحه	ان ینفق تسعة عشر مثقالاً
۱۱	اصدق / نسبت صداقت	حدیثاً	نصب	ظاهری، فتحه	من اصدق ... حدیثاً
۱۳	فضیلت / اعظم	شأناً	نصب	ظاهری، فتحه	کانوا اعظم منک شأناً
۱۳	فضیلت / اکبر	مقاماً	نصب	ظاهری، فتحه	اکبر منک مقاماً
۱۳	فضیلت / اکثر	مالاً	نصب	ظاهری، فتحه	اکثر منک مالاً

شماره تمرین	مستثنی منه	مستثنی	نوع کلام	اعراب مستثنی	نوع اعراب
۱	محذوف	ما	منفی غیر تام	بدل از مستثنی منه محذوف، مفعول به، منصوب	محلّی
۴	حرفاً	ما	منفی تام	بدل از مستثنی منه موجود، مفعول به، منصوب	محلّی
۵	محذوف	ایام	منفی غیر تام	بدل از مستثنی منه محذوف، فاعل، مرفوع	ظاهری
۹	کلّ	کلّ	مثبت تام	منصوب	ظاهری
۱۲	کلّ	جواهر	مثبت تام	محللاً منصوب، لفظاً مجرور، مضاف الیه	--
۱۲	در این عبارت کلمه «جواهر» مستثنی است ولی اعراب خود را به «سوی» می دهد و خود مجرور می شود زیرا مضاف الیه (سوی) می شود و در واقع «سوی» تقدیراً منصوب می شود.				
۱۶	محذوف	من	منفی غیر تام	بدل از مستثنی منه محذوف، فاعل، مرفوع	محلّی

نوع اعراب	علت اعراب	اعراب منادی	منادی	حرف ندا	شماره تمرین
	غیر مضاف	مبنی بر ضمّ	عبد	یا	۳
تقدیری	مضاف	منصوب	خلیل	محدوف	۷
به حروف	مضاف	منصوب	ابا	یا	۱۰
ظاهری	مضاف / جمع مؤنث سالم، نصب با کسره	منصوب	نفحات	ایا	۱۴
ظاهری	مضاف	منصوب	أمة	یا	۱۵

تمرینات هفته شانزدهم و هفدهم

تمرین ۱ :

- ۱) الصراطُ المستقیمُ - مضاف، معرفه / مضافٌ الیه، مرفوع
- ۲) الحانُ قدس - کلمه «قدس» صفت نیست لذا ترکیب مضاف و مضافٌ الیه است که مضاف بدون تنوین و مضافٌ الیه مجرور می باشد.
- ۳) کتابُ المفیدُ - صفت در معرفه و نکره با موصوف مطابق است.
- ۴) خلقُ کریم - صفت در اعراب تابع است و مرفوع
- ۵) صحیح است - آیاتٍ منصوب می تواند باشد زیرا نصب جمع مؤنث سالم به کسره ظاهر می شود.
- ۶) صحیح است
- ۷) ملوک کرام - صفت در عدد از موصوف خود تبعیت می کند.
- ۸) آیاتٌ محکمتٌ - صفت در مؤنث بودن باید با موصوف مطابق باشد.
- ۹) حقیقتُهُ العظمی - مؤنث اعظم، عظمی می باشد و چون حقیقه مؤنث است باید از عظمی استفاده کرد.

۱۰) الزُّبُّ العزیزُ - تطابق در معرفه بودن

- ۱۱) صحیح است - کلمه «رب» به علت اضافه به ضمیر معرفه شده است.
- ۱۲) صحیح است - ترکیب اضافی است - فاطر، مضاف و السماوات مضافٌ الیه است.
- ۱۳) الجنةُ العالیة - تطابق در معرفه بودن
- ۱۴) جَنَّتک العالیة - تطابق در مؤنث بودن زیرا کلمه «جَنَّة» مؤنث است.
- ۱۵) آیاتٌ محکمتٌ یا الايات المحکمات - تطابق در معرفه یا نکره بودن
- ۱۶) صحیح است - ترکیب اضافی است «علام» مضاف و «الغیوب» مضافٌ الیه است.

تمرین ۲ :

- ۱) المستقیم، صفت - صراط، بدل کلّ از کلّ / ۲) عیسی بدل از مسیح - بن، صفت عیسی / ۳) طالب و طالب، عطف به حروف و بدل تفصیل از منهومان / ۴) جَنَّة، بدل از الجنة / ۵) الرَّحْمَن و الرَّحِیم صفت برای الله / ۶) جمله «ینادی للایمان» جمله وصفیه برای منادیاً / ۷) هارون، عطف بیان اخ / ۸) کلّ، تاکید برای کتاب / ۹) انتم تاکید برای «تم»، «مُبین» صفت برای ضلال - آباء عطف به حروف به ضمیر «تم» / ۱۰) «اشربوا» و «لا تسرفوا» عطف به حروف به «کلوا» / ۱۱) مرّ، صفت برای دواء / ۱۲) تجری، جمله وصفیه برای جنات / ۱۳) «الاعظم» صفت برای «الزئیس» - ملک بدل از رئیس - الذی، صفت برای ملک - الحصن، عطف بیان هذا / ۱۴) عمون، صفت برای قوم / ۱۵) اجمعین، تاکید برای من / ۱۶) کلیم، صفت برای موسی / ۱۷) یکون، عطف به حروف به «کن» / ۱۸) یم حرف

عطف، جمله بعد به جمله ما قبل معطوف است / ۱۹) اما حرف عطف بین کفوراً و شاکراً /
 (۲۰) الجميلة، صفت برای کواکب - بعيد صفت برای مصباح / ۲۱) «يقول» عطف به حروف به
 «يجمع» / ۲۲) «من نطفة» عطف به حروف (ثم) به «من تراب» - فعل «سوا» عطف به حروف (ثم) به
 «خلق» / ۲۳) عفواً عطف به حروف (حتى) به الحسنة / ۲۴) نصارى عطف به حروف (او) به هوداً /
 (۲۵) «تأتى» عطف به حروف (او) به يكلمُ / ۲۶) «هو» عطف به حروف (ام) به الهة / ۲۷) الاعلى، صفت
 برای مثل و «المثلى» صفت برای «طريقة»، «طريقة» عطف به حروف (و) به مثل / ۲۸) «واضحات»
 صفت برای آیات - باهرات صفت برای حجج - «حجج» عطف به حروف به «آیات» - «المقتدر» و
 «القدير» صفت برای الله / ۲۹) «عظيم» تاکید برای «عظيم» اول - «امين» صفت برای «ناصح» /
 (۳۰) «الجارية» صفت «عيون» - «انجم» عطف به حروف به «عيون» - «الزاهية» و «البازغة» صفت برای
 «انجم» / ۳۱) «ترضاها» جمله و صفيه برای «قبلة» / ۳۲) «الذين» عطف به حروف (ام) به «الذين» اول /

تمرین ۳:

- ۱) طهران عاصمة الجمهورية الاسلامية
- ۲) يذهبن النساء المؤمنات الى المسجد الكبير
- ۳) التربية البدنية

تمرین ۴:

- ۱) لولا دَفَع اللهُ الناسَ لفسدت الارض
- ۲) لن يخلف الله ما يعده
- ۳) فاخذتهم الصاعقة بما ظلموا
- ۴) ان يمدح الانسان نفسه قبيح
- ۵) عجبت من ان يبيكي على
- ۶) انه يسمع دعاء الملهوفين

تمرین ۵:

- ۱) الايراني ملكه عظيم --- تبديل فاعل به مبتدا
- ۲) ابراهيم خصاله محمود --- تبديل نائب فاعل به مبتدا
- ۳) رأيت رجلاً حكّمه نافذ --- تبديل فاعل به مبتدا

تمرین ۶:

- ۱) بعد: / مصدر و شبه فعل ولی به دلیل اضافه شدن به معمول خود از عمل بازمانده است.
- ۲) مکرّم: / اسم مفعول - صديق نائب فاعل - دوست ابراهيم اکرام شده است.
- ۳) مکرّم: / اسم فاعل - صديق مفعول به - ابراهيم اکرام کننده دوستش است.
- ۴) سعادة: / مصدر ولی به دلیل اضافه شدن به الشهداء عمل نکرده است = المسفوكة / اسم مفعول،
 دماء، نائب فاعل، جار و مجرور «فی سبيل» متعلق به شبه فعل «المسفوكة» می باشد.
- ۵) انشاد: / مصدر به فاعل خود (ابن) اضافه شده است لذا عمل نموده ولی «الاشعار» مفعول به و
 منصوب است. شاد کرد مرا سرودن پسر تو اشعار را

۶) مقطوعه: / اسم مفعول - چون تنوین دارد لذا به «اغصان» که نائب فاعل است نمی تواند اضافه شود و به همین دلیل «اغصان» مرفوع است. در حالت اضافه جمله به صورت «الشجرة مقطوعة الاغصان» در می آید.

۷) علیک: / اسم فعل و از انواع اسماء شبه فعل می باشد به معنی (الزم) جار و مجرور «بیر» متعلق به «علیک» می باشد = بز / یعنی نیکویی که مصدر است ولی به معمول خود اضافه شده است.

۸) حی: / اسم فعل به معنی عجل - جار و مجرور علی الفلاح متعلق به آن می باشد.

۹) اعراب: / مصدر، به فاعل خود اضافه شده است لذا در آن عمل نکرده و «ک» محلاً مجرور است ولی «هذه» مفعول به آن و محلاً منصوب است و این عمل در کلمه «العبارة» به صورت اعراب ظاهری خود را نشان می دهد زیرا «العبارة» عطف بیان برای «هذه» است.

۱۰) ذکر / مصدر، فاعل آن (ک) به علت اضافه شدن محلاً مجرور شده است ولی مفعول به آن (نفس) تقدیراً منصوب است و همچنین «ذکر» در «ذکری» نیز مصدر و «نفس» را با اعراب ظاهری منصوب کرده است.

۱۱) واصف: / اسم فاعل ولی به معمول خود اضافه شده لذا عمل ننموده است و جار و مجرور «بنفسک» نیز متعلق به «واصف» است. اگر کلمه «واصف» تنوین می گرفت از حالت اضافه خارج می شد و روی معمول خود عمل می کرد «كنت واصفاً نفسک بنفسک»

۱۲) حب: / مصدر به فاعل خود (ک) اضافه شده لذا بدون عمل است ولی «مولا» مفعول به و تقدیراً منصوب است چون «مولا» از اسماء مقصور است. ترجمه: مستقیم باش بر دوست داشتنت مولایت را.

۱۳) مُحَلِّقین: / اسم فاعل (کوتاه کنندگان)، رؤوس مفعول به و منصوب است یعنی کوتاه کننده موهایتان را. در اینجا «ن» جمع سالم حذف نشده است پس «محلِّقین» اضافه نشده است و بر معمول خود عمل کرده است در حالت اضافه تر کیسه شکل «مُحَلِّقِی رؤوسکم» در می آید - نقش خود کلمات «آمین» و «محلِّقین» هم حال برای فعل «لندخلن» می باشد.

۱۴) فساد: / مصدر و جار و مجرور «فی ملک» متعلق به آن است = اتحاد / مصدر و «فی ارض» متعلق به آن است = حب / مصدر به فاعل خود اضافه شده لذا عمل نکرده است ولی کلمه «ابناء» مفعول به و منصوب است.

۱۵) جاعل: / اسم فاعل، «خليفة» مفعول به و منصوب، «فی الارض» متعلق به «جاعل»

۱۶) کادح: / اسم فاعل «کدحاً»، مفعول مطلق، منصوب، «الی رب» متعلق به «کادح»

۱۷) مختلف: / اسم فاعل، الوان، فاعل و مرفوع = شفاء / مصدر «للناس» جار و مجرور متعلق به «شفاء»

تمرین ۷ :

ترکیب موارد مشخص شده لوح مبارک برهان :

ابدی : فاعل اکتسبت ، تقدیراً مرفوع

باقر : منادای غیر مضاف ، مبنی بر ضم

کتب : فاعل ناح ، مرفوع

مظاهر : عطف به حروف مطالع (فاعل یشهد) ،

مرفوع

الرحمن : صفت رب ، مجرور

بغض : اسم لیس ، مرفوع

متوجهاً : حال ، منصوب (ذوالحال ضمیر بارزت)

الموهوم : صفت ای (منادای غیر مضاف) ، مرفوع

مشرقة : مفعول به ثانى تری ، منصوب

الملاء : مضاف الیه قلوب ، مجرور

برهان : مضاف الیه ای (از اسماء دائم الاضافه) ،

مجرور

علماء : عطف به حروف فریسیون (فاعل انکر) ،

مرفوع

رسول : عطف بیان یا بدل محقق (فاعل اتی)

اضاء : فعل ماضی مبنی بر فتح ، محلاً مجرور جمله

وصفیه

السنجن : عطف بیان هذا ، مجرور

نفس : مجرور به حرف جزواو (قسم)

من : فاعل یشهد ، محلاً مرفوع

علم : مبتدای مؤخر ، مرفوع

المنیع : صفت مقام ، مجرور

اقل : مجرور به حرف جرّ من ، جزش به فتحه است

(غیر منصرف)

هوی : مفعول به اتبعت ، تقدیراً منصوب

ما : مفعول به فعل اسمع ، محلاً منصوب

مؤمناً : خبر لیس ، منصوب

ویل : مبتدا ، مرفوع

ما : فاعل یشبت ، محلاً مرفوع

الذی : صفت سلطان ، محلاً مجرور

الجاهل : صفت ای ، مرفوع

من : خبر ان ، محلاً مرفوع

اهل : عطف به حروف ملاء (فاعل یصلی) ، مرفوع

رحیق : مفعول به شرب ، تقدیراً منصوب

ی : مضاف الیه رحیق ، محلاً مجرور

المختوم : صفت رحیق ، منصوب

تک : فعل شرط مجزوم در اصل تکن بوده است ،

جایز است که حرف «ن» در بکون هنگام جزم

حذف شود

خذ : جواب شرط ، محلاً مجزوم

الذی : محلاً مجرور به حرف جز «علی»

فؤاد : مضاف الیه ، مجرور

ما : مفعول به تسمع ، محلاً منصوب

الئی : صفت سدره ، محلاً مرفوع

طوبی : مبتدا ، تقدیراً مرفوع

ما : مضاف الیه بعد ، محلاً مجرور

ان : حرف مشبهة بالفعل ، مبنی بر فتح

نا : اسم ان ، محلاً منصوب

نخاف : فعل مضارع ، محلاً مرفوع خبر ان

من ظلم : جار و مجرور ، متعلق به نخاف

ک : مضاف الیه ظلم ، محلاً مجرور

جمله انا نخاف من ظلمک : محلاً منصوب ، مفعول به

ظننت

بین : مفعول به مکانی ، محلاً منصوب

ارواح : مفعول به انفقنا ، منصوب

من: مبتدا، محلاً مرفوع
 شاء: فعل شرط، محلاً مجزوم
 فليقبل: فعل جواب شرط، محلاً مجزوم
 جمله شاء فليقبل: خبر من، محلاً مرفوع
 رب: اسم ان، منصوب
 اسم: عطف به حروف شئ (فاعل بنفع)، مرفوع
 اليوم: مفعول فيه زمانی، منصوب
 الكتاب: عطف بیان هذا، مرفوع
 شمس: فاعل اشرفت، مرفوع
 آل: مجرور به حرف جز من
 يصب: جواب شرط، مجزوم
 کم: مفعول به یصب، محلاً منصوب
 من: مفعول به یهدی، محلاً منصوب
 خلق: مضاف الیه قبل، مجرور
 فی ذات: جار و مجرور، متعلق به واحداً
 شبه: اسم کان، مرفوع
 مطالع: مفعول به ثانی وجد، منصوب
 ان: حرف مشبیهة بالفعل، مبنی بر فتح
 نا: اسم ان، محلاً منصوب
 نری: فعل مضارع، محلاً مرفوع خبر ان
 عدل: مفعول به نری، منصوب
 تحت: مفعول فيه مکانی، محلاً منصوب
 مخالف: مضاف الیه تحت، مجرور
 ظلم: مضاف الیه مخالف
 امر: مجرور به حرف جز علی
 من: مضاف الیه کل، محلاً مجرور
 اجتهاء: منادای مضاف، منصوب
 الله: مضاف الیه اجتهاء
 باقر: منادای غیر مضاف، مبنی بر ضم
 مثل: مبتدا، مرفوع

ما: فاعل يشهد، محلاً مرفوع
 الاجساد: نائب فاعل صلبت، مرفوع
 ناظرة: خبر کان، منصوب
 كلما: مفعول فيه زمانی، منصوب
 خلف: مفعول فيه مکانی، محلاً منصوب
 خیر: خبر الّذی، مرفوع
 هم: مفعول به اخذ، محلاً منصوب
 المعطى: صفت رب، تقدیراً مجرور
 البلاء: فاعل اعجز، مرفوع
 ی: مفعول به اضعف، محلاً منصوب
 یدی: مضاف الیه، مجرور به حرف - در اصل «یدین»
 بوده است ولی چون به «الوجه» اضافه شده، «ن»
 حذف شده است
 ما: مضاف الیه اسرار، محلاً مجرور
 ابن: فاعل سمع، مرفوع
 عمران: مضاف الیه ابن، مجرور جزش به فتحه است
 (غیر منصرف)
 رب: مضاف الیه ظهور، مجرور
 المتین: صفت حصن، مجرور
 همج: مفعول به تری، منصوب
 اتبعوا: فعل ماضی مبنی خبر ان محلاً مرفوع
 حنان: مجرور به حرف جز «باء» جزش به فتحه است
 (غیر منصرف)
 بیتة: مضاف الیه دون، مجرور
 باریس: مضاف الیه ملک مجرور، جزش به فتحه
 است (غیر منصرف)
 امثال: عطف به حروف ملک، مجرور
 من قبل: مفعول فيه زمانی، مبنی بر ضم، حذف
 مضاف الیه
 خالصاً: حال، منصوب، ذوالحال ضمیر مستتر نحن

الزوال: فاعل يدرك، مرفوع	كل: مفعول به اخذت، منصوب
عز: نائب فاعل اخذ، مرفوع	علم: نائب فاعل نكيس، مرفوع
ام: مبتدأ مؤخر، مرفوع	امثال: فاعل اراد، مرفوع
الواح: مضاف اليه ام...، مجرور	ارض: مفعول به واخذ، منصوب
ابن: خبر مقدم، محلاً مرفوع	من: عطف به حروف به ارض، منصوب
من: مبتدأ مؤخر، محلاً مرفوع	
نفحات: مفعول به وجد، منصوب نصيب به كسره است	
قسمتي از لوح مبارک برهان:	

هُوَ الْمُقْتَدِرُ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

قَدْ أَحَاطَتْ أَرْيَاحُ الْبَغْضَاءِ سَفِينَةَ الْبَطْحَاءِ بِمَا أَكْتَسَبَتْ أَيْدِي الظَّالِمِينَ * يَا بَاقِرُ قَدْ أَقْتَيْتَ عَلَى الَّذِينَ نَاحَ لَهُمْ كُتُبَ الْعَالَمِ وَ شَهِدَ لَهُمْ دَفَاتِرَ الْأَدْيَانِ كُلِّهَا وَإِنَّكَ يَا أَيُّهَا الْبَعِيدُ فِي حِجَابِ غَلِيظٍ * تَأَلَّهَ قَدْ حَكَمْتَ عَلَى الَّذِينَ بِهِمْ لَاحُ أَفْقِ الْأَيْمَانِ يَشْهَدُ بِذَلِكَ مَطَالِغُ الْوَحْيِ وَمَظَاهِرُ أَمْرِ رَبِّكَ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ أَنْفَقُوا أَرْوَاحَهُمْ وَمَا عِنْدَهُمْ فِي سَبِيلِهِ الْمُسْتَقِيمِ * قَدْ صَاحَ مِنْ ظُلْمِكَ دِينَ اللَّهِ فِيمَا سِوَنَهُ وَإِنَّكَ تَلْعَبُ وَ تَكُونُ مِنَ الْفَرِحِينَ * لَيْسَ فِي قَلْبِي بُغْضُكَ وَ لَا بُغْضُ أَحَدٍ مِنَ الْعِبَادِ لِأَنَّ الْعَالِمَ يَرَاكَ وَ أَمْثَالَكَ فِي جَهْلِ مُبِينٍ * إِنَّكَ لَوْ أَطْلَعْتَ عَلَيَّ مَا فَعَلْتَ لِأَقْتَيْتَ نَفْسَكَ فِي النَّارِ أَوْ خَرَجْتَ مِنَ الْبَيْتِ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْجِبَالِ وَ نُحْتِ إِلَى أَنْ رَجَعْتَ إِلَى مَقَامِ قَدِيرٍ لَكَ مِنْ لَدُنِّ مُقْتَدِرٍ قَدِيرٍ * يَا أَيُّهَا الْمَوْهُومُ أَخْرُقْ حُجُبَاتِ الظُّلْمِ وَ الْأَوْهَامِ لِتَرَى شَمْسَ الْعِلْمِ مُشْرِقَةً مِنْ هَذَا الْأَفْقِ الْمُنِيرِ * قَدْ قَطَعْتَ بِضَعَةِ الرَّسُولِ وَ ظَنَنْتَ أَنَّكَ نَصَرْتَ دِينَ اللَّهِ كَذَلِكَ سَوَّلْتَ لَكَ نَفْسَكَ وَ أَنْتَ مِنَ الْغَافِلِينَ * قَدْ أَخْتَرَقَ مِنْ فِعْلِكَ قُلُوبَ الْمَلَائِكَةِ الْأَعْلَى وَ الَّذِينَ ظَافُوا حَوْلَ أَمْرِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * قَدْ ذَابَ كَيْدُ الْبَتُولِ مِنْ ظُلْمِكَ وَ نَاحَ أَهْلُ الْفِرْدَوْسِ فِي مَقَامِ كَرِيمٍ * أَنْصِفْ بِاللَّهِ يَا بُرْهَانَ اسْتَدَلَّ عُلَمَاءُ الْيَهُودِ وَ اقْتُوا بِهِ عَلَى الرُّوحِ إِذْ أَتَى بِالْحَقِّ وَ يَا أَيُّ حُجَّةٍ أَنْكَرَ الْفَرِيسِيِّونَ وَ عُلَمَاءَ الْأَصْنَامِ إِذْ أَتَى مُحَمَّدٌ رَسُولَ اللَّهِ بِكِتَابِ حَكَمٍ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ بِعَدْلِ أَضَاءِ بِنْدِهِ ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَ أَنْجَذَبَتْ قُلُوبَ الْعَارِفِينَ * وَ إِنَّكَ اسْتَدَلَلْتَ الْيَوْمَ بِمَا اسْتَدَلَّ بِهِ عُلَمَاءُ الْجَهْلِ فِي الْعَصْرِ يَشْهَدُ بِذَلِكَ مَالِكُ مِصْرَ الْفَضْلِ فِي هَذَا السِّجْنِ الْعَظِيمِ * إِنَّكَ أَقْتَدَيْتَ بِهِمْ بَلْ سَبَقْتَهُمْ فِي الظُّلْمِ وَ ظَنَنْتَ أَنَّكَ نَصَرْتَ الَّذِينَ وَ دَفَعْتَ عَنْ شَرِيعَةِ اللَّهِ الْعَلِيمِ الْحَكِيمِ * وَ نَفْسِهِ الْحَقِّ يَتَوَخَّ مِنْ ظُلْمِكَ النَّامُوسُ الْأَكْبَرُ وَ تَصْبِيحُ شَرِيعَةِ اللَّهِ الَّتِي بِهَا سَرَتْ نَسَمَاتُ الْعَدْلِ عَلَيَّ مِنْ فِي السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِينَ * هَلْ ظَنَنْتَ أَنَّكَ رَبِحْتَ فِيمَا أَقْتَيْتَ لَا وَ سُلْطَانَ الْأَسْمَاءِ يَشْهَدُ بِخُسْرَانِكَ مِنْ عِنْدِهِ عِلْمٌ كُلِّ شَيْءٍ فِي لَوْحِ حَفِظِ * قَدْ أَقْتَيْتَ عَلَى الَّذِي حِينَ إِفْتَائِكَ يَلْعَنُكَ قَلْمُكَ يَشْهَدُ بِذَلِكَ قَلَمُ اللَّهِ الْأَعْلَى فِي مَقَامِهِ الْمَنْبِيحِ * يَا أَيُّهَا الْغَافِلُ إِنَّكَ مَا رَأَيْتَنِي وَ مَا عَاشَرْتَ وَ مَا آتَيْتَ مَعِيَ فِي أَقْلٍ مِنْ أَنْ فَكَيْفَ أَمَرْتَ النَّاسَ بِسَبِي هَلْ آتَيْتَ فِي ذَلِكَ هَوِيكَ أَمْ مَوْلِيكَ فَأَتِ بِأَيَّةٍ إِنْ أَنْتَ مِنَ الضَّادِقِينَ * نَشْهَدُ أَنَّكَ نَبَذْتَ شَرِيعَةَ اللَّهِ وَ رَانَكَ وَ أَخَذْتَ شَرِيعَةَ نَفْسِكَ إِنَّهُ لَا يُعْزَبُ عَنْ عِلْمِهِ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُ هُوَ الْفَرْدُ الْخَبِيرُ * يَا أَيُّهَا الْغَافِلُ أَسْمِعْ مَا أَنْزَلَهُ

الرَّحْمَنُ فِي الْفُرْقَانِ لَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا كَذَلِكَ حَكَمَ مَنْ فِي قَبْضَتِهِ مَلَكَوَتِ
الْأَمْرِ وَالْخَلْقِ إِنْ أَنْتَ مِنَ السَّمَاعِينَ * إِنَّكَ نَبَذْتَ حُكْمَ اللَّهِ وَأَخَذْتَ حُكْمَ نَفْسِكَ فَوَيْلٌ لَكَ يَا أَيُّهَا الْغَافِلُ
الْمُرِيبُ * إِنَّكَ لَوْ تَتَكَبَّرُنِي بِأَيِّ بُرْهَانٍ يَثْبُتُ مَا عِنْدَكَ فَأَتِ بِهِ يَا أَيُّهَا الْمُشْرِكُ بِاللَّهِ وَالْمُعْرِضُ عَنْ سُلْطَانِهِ
الَّذِي أَحَاطَ الْعَالَمِينَ * يَا أَيُّهَا الْجَاهِلُ أَعْلَمْ أَنَّ الْعَالِمَ مَنِ اعْتَرَفَ بِظُهُورِي وَشَرِبَ مِنْ بَحْرِ عِلْمِي وَظَارَ فِي
هَوَاءِ حُبِّي وَنَبَذَ مَا سِوَانِي وَأَخَذَ مَا نَزَلَ مِنْ مَلَكَوَتِ بَيَانِي الْبَدِيحِ * إِنَّهُ بِمَنْزِلَةِ الْبَصْرِ لِلْبَشْرِ وَرُوحِ الْحَيَوَانِ
لِجَسَدِ الْأَمْكَانِ تَعَالَى الرَّحْمَنُ الَّذِي عَرَفَهُ وَأَقَامَهُ عَلَى خِدْمَةِ أَمْرِهِ الْعَزِيزِ الْعَظِيمِ * يُصَلِّي عَلَيْهِ الْمَلَائِ
الْأَعْلَى وَاهْلُ سُرَادِقِ الْكِبْرِيَاءِ وَالَّذِينَ شَرِبُوا رَحِيْقِي الْمَخْتُومَ بِاسْمِي الْقَوِيِّ الْقَدِيرِ * يَا بَاقِرُ إِنَّكَ إِنْ تَكُ
مِنْ أَهْلِ هَذَا الْمَقَامِ الْأَعْلَى فَأَتِ بِآيَةٍ مِنْ لَدَى اللَّهِ فَاطِرِ السَّمَاءِ وَإِنْ عَرَفْتَ عَجْزَ نَفْسِكَ خُذْ أَعِنَّةَ هَوِيكَ ثُمَّ
أَرْجِعْ إِلَى مَوْلِيكَ لَعَلَّ يَكْفُرُ عَنْكَ سَيِّئَاتِكَ الَّتِي بِهَا اخْتَرَقْتَ أَوْرَاقَ السِّدْرَةِ وَصَاحَبْتَ الصَّخْرَةَ وَبَكَتْ
عُيُونُ الْعَارِفِينَ * بِكَ انْتَشَقَّ سِتْرُ الرُّبُوبِيَّةِ وَغَرِقَتِ السَّفِينَةُ وَغَمِرَتِ الثَّقَافَةُ وَنَاحَ الرُّوحُ فِي مَقَامِ رَفِيعِ *
اتَّعَرَّضَ عَلَى الَّذِي آتَاكَ بِمَا عِنْدَكَ وَعِنْدَ أَهْلِ الْعَالَمِ مِنْ حُجَجِ اللَّهِ وَآيَاتِهِ أَفْتَحْ بَصْرَكَ لِتَرَى الْمَظْلُومَ
مُشْرِقًا مِنْ أَفْقِ إِرَادَةِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْحَقِّ الْمُبِينِ * ثُمَّ أَفْتَحْ سَمْعَ فُؤَادِكَ لِتَسْمَعَ مَا تَنْطِقُ بِهِ السِّدْرَةُ الَّتِي
أَرْتَفَعَتْ بِالْحَقِّ مِنْ لَدَى اللَّهِ الْعَزِيزِ الْجَمِيلِ * إِنَّ السِّدْرَةَ مَعَ مَا وَرَدَ عَلَيْهَا مِنْ ظُلْمِكَ وَاعْتِسَافِ أَمْثَالِكَ
تُنَادِي بِأَعْلَى التَّنَادِ وَتَدْعُ الْكُلَّ إِلَى السِّدْرَةِ الْمُتَمَتِّهِ وَالْأَفْقِ الْأَعْلَى طُوبَى لِنَفْسٍ رَأَتْ آيَةَ الْكِبْرِيِّ وَلا دُنِ
سَمِعَتْ نِدَائَهَا الْأَخْلَى وَوَيْلٌ لِكُلِّ مُعْرِضٍ أَنْيَمَ * يَا أَيُّهَا الْمُعْرِضُ بِاللَّهِ لَوْ تَرَى السِّدْرَةَ بِعَيْنِ الْأَنْصَافِ لَتَرَى
أَنَارَ سُيُوفِكَ فِي أَفْنَانِهَا وَأَغْصَانِهَا وَأَوْرَاقِهَا بَعْدَ مَا خَلَقَكَ اللَّهُ لِعِزِّهَا وَخِدْمَتِهَا تَفَكَّرْ لَعَلَّ تَطَّلِعَ بِظُلْمِكَ
وَ تَكُونُ مِنَ الثَّائِبِينَ * أَظَنَنْتَ أَنَا نَخَافُ مِنْ ظُلْمِكَ فَأَعْلَمْ ثُمَّ أَيُّنَا أَنَا فِي أَوَّلِ يَوْمٍ فِيهِ أَرْتَفَعَ صَرِيرُ الْقَلَمِ
الْأَعْلَى بَيْنَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ انْفَقْنَا أَرْوَاحَنَا وَأَجْسَادَنَا وَأَبْنَانَنَا وَأَمْوَالَنَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ * وَنَفْتَخِرُ
بِذَلِكَ بَيْنَ أَهْلِ الْإِنشَاءِ وَالْمَلَائِ الْأَعْلَى يَشْهَدُ بِذَلِكَ مَا وَرَدَ عَلَيْنَا فِي هَذَا الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ * تَأَلَّهْ قَدْ
ذَابَتِ الْأَكْبَادُ وَصَلَبَتِ الْأَجْسَادُ وَسَفِكَتِ الدِّمَاءُ وَالْأَبْصَارُ كَانَتْ نَاطِرَةً إِلَى أَفْقِ عِنَايَةِ رَبِّهَا الشَّاهِدِ
الْبَصِيرِ * كَلَّمْنَا زَادَ الْبَلَاءُ زَادَ أَهْلُ الْبِهَاءِ فِي حُبِّهِمْ قَدْ شَهِدَ بِصِدْقِهِمْ مَا أَنْزَلَهُ الرَّحْمَنُ فِي الْفُرْقَانِ بِقَوْلِهِ
فَتَمَنُّوا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ * هَلِ الَّذِي حَفِظَ نَفْسَهُ خَلْفَ الْأَحْجَابِ خَيْرٌ أَمْ الَّذِي انْفَقَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَنْصِفْ وَلا تَكُنْ فِي تَبِهِ الْكَذِبِ لِمَنْ الْهَائِمِينَ * قَدْ أَخَذَ هُمْ كَوْنُهُمْ مَحَبَّةَ الرَّحْمَنِ عَلَى شَأْنِ مَا مَنَعَتْهُمْ
مَدَافِعُ الْعَالَمِ وَلا سُيُوفُ الْأَمَمِ عَنِ التَّوَجُّهِ إِلَى بَحْرِ عِطَاءِ رَبِّهِمُ الْمُعْطَى الْكَرِيمِ * تَأَلَّهْ مَا أَعْجَزَنِي الْبَلَاءُ وَ
مَا أَضْعَفَنِي إِعْرَاضُ الْعُلَمَاءِ نَطَقْتُ وَانْطِقُ أَمَامَ الْوُجُوهِ قَدْ فُتِحَ بَابُ الْفَضْلِ وَاتَى مَطْلَعُ الْعَدْلِ بِآيَاتِ
الْوَاضِحَاتِ وَحُجَجِ بَاهِرَاتِ مِنْ لَدَى اللَّهِ الْمُقْتَدِرِ الْقَدِيرِ * أَحْضُرْ بَيْنَ يَدَيِ الْوَجْهِ لِتَسْمَعَ أَسْرَارَ مَا سَمِعَهُ
أَبْنُ عِمْرَانَ فِي طُورِ الْعِرْفَانَ كَذَلِكَ يَأْمُرُكَ مَشْرِقُ ظُهُورِ رَبِّكَ الرَّحْمَنِ مِنْ شَطْرِ سِجْنِهِ الْعَظِيمِ *
أَعْرَتْكَ الرِّيَاسَةُ أَقْرَأَ مَا أَنْزَلَهُ اللَّهُ لِلرَّئِيسِ الْأَعْظَمِ مَلِكِ الرُّومِ الَّذِي حَبَسَنِي فِي هَذَا الْحِصْنِ الْمَتِينِ *
لِتَطَّلِعَ بِمَا عِنْدَ الْمَظْلُومِ مِنْ لَدَى اللَّهِ الْوَاحِدِ الْفَرْدِ الْخَبِيرِ * أَنْفِرْ حَيْثُ تَرَى هَمَجَ الْأَرْضِ وَرَائِكَ إِنَّهُمْ
اتَّبَعُوكَ كَمَا اتَّبَعَ قَوْمٌ قَبْلَهُمْ مِنْ سُمِّيَ بِحَثَانِ الَّذِي أَفْتَى عَلَى الرُّوحِ مِنْ دُونِ بَيِّنَةٍ وَلا كِتَابٍ مُنِيرٍ * أَقْرَأَ

كِتَابِ الْإِبْقَانِ وَمَا أَنْزَلَهُ الرَّحْمَنُ لِمَلِكِ بَارِسَ وَأَمْثَالِهِ لِيَتَطَّلَعَ بِمَا قُضِيَ مِنْ قَبْلُ وَتُوقِنَ بِأَنَّا مَا أَرَدْنَا الْفَسَادَ
 فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا إِنَّمَا نَذَرُ الْعِبَادَ خَالِصًا لِرُؤُوسِهِ مِنَ اللَّهِ مَنْ شَاءَ فَلْيَقْبَلْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَعْرِضْ إِنَّ رَبَّنَا
 الرَّحْمَنُ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ * يَا مَعْشَرَ الْعُلَمَاءِ هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْءٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ وَلَا أَسْمٌ مِنَ الْأَسْمَاءِ إِلَّا
 بِهَذَا الْأَسْمِ الَّذِي جَعَلَهُ اللَّهُ مَظْهَرَ أَمْرِهِ وَمَطْلَعَ أَسْمَائِهِ الْحُسْنَى لِمَنْ فِي مَلَكَوَتِ الْأَنْشَاءِ نَعِيمًا لِمَنْ وَجَدَ
 عَزْفَ الرَّحْمَنِ وَكَانَ مِنَ الْأَرْسَاقِينَ * وَلَا يَغْنَبُكُمْ أَلْيَوْمَ عُلُومُكُمْ وَقُوَّتُكُمْ وَلَا زَخَارِفُكُمْ وَعِزُّكُمْ دَعَا
 الْكُلِّ وَرَائِكُمْ مُقْبِلِينَ إِلَى الْكَلِمَةِ الْعُلْيَا الَّتِي بِهَا فَصَلَّتِ الرَّبُّ وَالصُّحُفُ وَهَذَا الْكِتَابُ الْمُبِينُ * يَا مَعْشَرَ
 الْعُلَمَاءِ ضَعُومًا مَا الْفَتْمَةُ مِنْ قَلَمِ الظُّنُونِ وَالْأَوْهَامِ تَأَلَّفَهُ قَدْ أَشْرَقَتْ شَمْسُ الْعِلْمِ مِنْ أَفْقِ الْيَقِينِ * يَا بَاقِرُ أَنْظِرْ
 نَمَّ أَدَكُرْ مَا نَطَقَ بِهِ مُؤْمِنٌ أَيْكَ مِنْ قَبْلِهَا تَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَ
 إِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كُذُوبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
 كَذَّابٌ * يَا أَيُّهَا الْغَافِلُونَ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَحْنُ عَلَيْهِ إِنَّا نَشْهَدُ بِمَا شَهِدَ اللَّهُ قَبْلَ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 إِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْوَهَّابُ * وَنَشْهَدُ أَنَّهُ كَانَ وَاحِدًا فِي ذَاتِهِ وَوَاحِدًا فِي صِفَاتِهِ لَمْ يَكُنْ لَهُ شِبْهُ فِي
 الْإِبْدَاعِ وَلَا شَرِيكَ فِي الْإِخْتِرَاعِ قَدْ أَرْسَلَ الرَّسُلَ وَأَنْزَلَ الْكِتَابَ لِيُبَيِّنُوا الْخَلْقَ إِلَى سِوَاءِ الضَّرَاطِ * هَلْ
 السُّلْطَانُ أَطْلَعَ وَغَضَّ الظَّرْفَ عَنْ فِعْلِكَ أَمْ أَخَذَهُ الرَّعْبُ بِمَا عَوَتْ سِرْدَمَةٌ مِنَ الدَّيَّانِ * الَّذِينَ زَبَدُوا
 صِرَاطَ اللَّهِ وَرَأَيْتُمْ وَأَخَذُوا سَبِيلَكَ مِنْ دُونِ بَيِّنَةٍ وَلَا كِتَابٍ * إِنَّا سَمِعْنَا بِأَنَّ مَمَالِكَ الْأَيْرَانَ تَزِينَتْ بِصِرَاطِ
 الْعَدْلِ فَلَمَّا تَفَرَّقْنَا وَجَدْنَا مَا مَطَالَعِ الظُّلْمِ وَمَشَارِقِ الْإِعْتِسَافِ * إِنَّا نَرَى الْعَدْلَ تَحْتَ مَخَالِبِ الظُّلْمِ نَسْتَلُ
 اللَّهَ بِأَنْ يُخْلِصَهُ بِقُوَّةٍ مِنْ عِنْدِهِ وَسُلْطَانٍ مِنْ لَدُنْهُ إِنَّهُ لَهُوَ الْمُهَيِّمُ عَلَى مَنْ فِي الْأَرْضِينَ وَالسَّمَوَاتِ * لَيْسَ
 لِأَحَدٍ أَنْ يَعْتَرِضَ عَلَى نَفْسٍ فِيمَا وَرَدَ عَلَى أَمْرِ اللَّهِ يَنْبَغِي لِكُلِّ مَنْ تَوَجَّهَ إِلَى الْأَفْقِ الْأَعْلَى أَنْ يَتَمَسَّكَ
 بِحَبْلِ الْأَصْطَبَارِ وَيَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ الْمُهَيِّمِ الْمُخْتَارِ * يَا أَجْبَاءَ اللَّهِ أَشْرَبُوا مِنْ عَيْنِ الْحِكْمَةِ وَسَبَرُوا فِي
 رِيَاضِ الْحِكْمَةِ وَطَبَّرُوا فِي هَوَاءِ الْحِكْمَةِ وَتَكَلَّمُوا بِالْحِكْمَةِ وَالْبَيَانِ كَذَلِكَ يَأْمُرُكُمْ رَبُّكُمْ بِالْعَزِيمِ الْعَلَامِ *
 يَا بَاقِرُ لَا تَطْمَئِنَّ بِعِزِّكَ وَاقْتِدَارِكَ مِثْلَ بَقِيَّةِ أَثَرِ الشَّمْسِ عَلَى رُؤُوسِ الْجِبَالِ سَوْفَ يُنْزِلُ عَلَيْهَا الرِّزَالَ
 مِنْ لَدَى اللَّهِ الْغَنِيِّ الْمُتَعَالِ * قَدْ أَخَذَ عِزُّكَ وَعِزُّ أَمْثَالِكَ وَهَذَا مَا حَكَمَ بِهِ مَنْ عِنْدَهُ أَمْ الْأَلْوَابِ * أَيُّنَ مَنْ
 حَارَبَ اللَّهَ وَآيُّنَ مَنْ جَادَلَ بِآيَاتِهِ وَآيُّنَ مَنْ أَعْرَضَ عَنْ سُلْطَانِهِ وَآيُّنَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَصْفِيَاءَهُ وَسَفَكُوا دِمَاءَ
 أَوْلِيَانِهِ تَفَكَّرْ لَعَلَّ تَجِدُ نَفَحَاتِ أَعْمَالِكَ يَا أَيُّهَا الْجَاهِلُ الْمُرْتَابُ * بِكُمْ نَاحَ الرَّسُولِ وَصَاحِبِ الْبَتُولِ وَ
 حَرَبِ الدِّيَارِ وَأَخَذَتِ الظُّلْمَةُ كُلَّ الْأَفْطَارِ * يَا مَعْشَرَ الْعُلَمَاءِ بِكُمْ أَنْحَطَ شَأْنُ الْعِلْمَةِ وَنَكِسَ عِلْمُ الْإِسْلَامِ وَ
 نُلَّ عَرْشُهُ الْعَظِيمُ * كُلَّمَا أَرَادَ مُمَيِّزٌ أَنْ يَتَمَسَّكَ بِمَا يَرْتَفِعُ بِهِ شَأْنُ الْإِسْلَامِ أَرْتَفَعَتْ ضَوْضَائِكُمْ بِذَلِكَ مُنِيعٌ
 عَمَّا أَرَادَ وَبَقِيَ الْمُلْكُ فِي خُسْرَانٍ كَبِيرٍ * فَانظُرُوا فِي مَلِكِ الرُّومِ إِنَّهُ مَا أَرَادَ الْحَرْبَ وَلَكِنْ أَرَادَهَا أَمْثَالَكُمْ
 فَلَمَّا اشْتَعَلَتْ نَارُهَا وَارْتَفَعَ لَهَا بِهَا ضَعْفَتِ الدَّوْلَةُ وَالْعِلْمَةُ يَشْهَدُ بِذَلِكَ كُلُّ مُنْصِفٍ بِصِيرٍ * وَزَادَتْ
 وَيَلَاتُهَا إِلَى أَنْ أَخَذَ الدُّخَانَ أَرْضَ السَّيْرِ وَمَنْ حَوْلَهَا لِيُظْهَرَ مَا أَنْزَلَهُ اللَّهُ فِي لَوْحِ الرَّئِيسِ كَذَلِكَ قُضِيَ الْأَمْرُ
 فِي الْكِتَابِ مِنْ لَدَى اللَّهِ الْمُهَيِّمِ الْقَيُّومِ * إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ *